

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	8551 фізична культура і спорт
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	017 Фізична культура і спорт

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	8551
Назва ОП	фізична культура і спорт
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	017 Фізична культура і спорт
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Тьорло Олена Ігорівна, Погоріла Вікторія Вікторівна, Гакман Анна Вікторівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	20.02.2023 р. – 22.02.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/7343/view>

Програма візиту експертної групи <https://office.naqa.gov.ua/fabdo599-21b3-4ac9-8805-767c2789e817>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Сумський державний університет – це заклад з високою корпоративною культурою, який готує конкурентноздатних фахівців у галузі фізичної культури і спорту. ЗВО має потужну матеріально-технічну базу, яка постійно оновлюється, що створює умови для якісного надання освітніх послуг. Загалом ОП складає позитивне враження. Вона розроблена з урахуванням місії та стратегії ЗВО, реальний попит на тренерські кадри у місті та області. Систематичний перегляд та оновлення ОП здійснюється з урахуванням інтересів та пропозицій роботодавців, здобувачів вищої освіти та НПП. Навчаючись на ОП, здобувачі мають можливість отримати належні теоретичні та практичні знання та вміння. Моніторинг відповідності встановленим цілям діяльності за ОП дозволяє формувати пропозиції щодо її удосконалення з урахуванням потреб усіх груп стейкхолдерів. Враховуючи унікальність ОП і затребуваність на регіональному ринку праці спеціалістів за даним профілем, дана програма має чіткі перспективи розвитку. Загалом ОП на основі аналізу виїзної експертизи за дистанційними технологіями демонструє відповідність критеріям 1, 3, 4, 6-9 та за 2 і 5 критерієм потребує удосконалення. Наведені ЕГ недоліки, можна усунути в річний термін. Таким чином, ЕГ дійшла висновку, що ОП може бути умовно акредитована терміном на один рік.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сумський державний університет - це класичний університет, який має потужне матеріально-технічне забезпечення, що сприяє не тільки якісному освітньому процесу, а і створює достатні умови для подальшого спортивного удосконалення здобувачів ОП ФКіС. Цілі ОП відповідають місії та стратегії розвитку СумДУ. Кафедра фізичного виховання і спорту СумДУ відіграє важливу роль у спортивному житті університету та Сумського краю. ЗВО має потужну спортивну матеріальну базу, на якій проводять тренування ДЮСШ регіону. ОП ФКіС готує фахівців, які забезпечують потреби галузі Фізичної культури і спорту Сумщини, що вказує на реальний попит на тренерські кадри, і як результат підтверджує актуальність ОП. ПРН визначається з урахуванням інтересів роботодавців, аналізу ринку освітніх послуг в Україні та світі. На ОП передбачена можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами ВО навчальних дисциплін, який здійснюється відповідно до нормативних документів СумДУ з «Особистого електронного кабінету» шляхом вибору дисциплін із сформованого каталогу. Здобувачі ВО даної ОП мають додаткові можливості набуття soft skills за рахунок активної участі в спортивно-масових заходах ЗВО та регіону, навчально-тренувальних заняттях на локаціях СумДУ. Правила прийому на навчання за ОП чітко окреслені, не містять дискримінаційних положень і враховують особливості ОП ФКіС. Процедури добору НПП є загалом прозорими та публічними. Позитивні практики у СумДУ щодо преміювання НПП за наукові досягнення, дієвість Експертної ради роботодавців. В ЗВО існує чітка система моніторингу, перегляду та внесення змін до ОП із залучення НПП, здобувачів ВО та роботодавців. Чітка система контролюних заходів, яка врегульована нормативними документами ЗВО та є зрозумілою для здобувачів; прозора процедура оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Процедури внутрішнього забезпечення якості освіти функціонують на засадах взаємодії та чіткого розподілу функціональних обов'язків. У СумДУ визначено чіткі та зрозумілі процедури дотримання академічної доброчесності, які дотримуються здобувачами та НПП під час реалізації ОП. Всі учасники освітнього процесу підписують Декларацію про дотримання академічної доброчесності. Позитивна практика проведення щорічного конкурсу «Кращий викладач очима студентів». Сайт СумДУ зручний у користуванні, усі внутрішні нормативні документи розміщуються вчасно і є актуальними. На високому рівні надається психологічна допомога. Задля збереження психічного здоров'я співробітників та здобувачів діє Психологічна служба, та центр з надання психологічної допомоги у надзвичайних ситуаціях; ЗВО виявляє та враховує потреби та інтереси здобувачів освіти шляхом залучення їх до обговорення ОП, через опитування студентів щодо якості ОП, за результатами яких студенти демонструють задоволеність створеним освітнім середовищем. Позитивною практикою активної участі представників ОП ЗВО є потужний волонтерський рух.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Найважчий в ОП перелік і зміст ОК не здатний у повній мірі забезпечувати формування ФК9 та повноцінне досягнення ПРН 16. Заявлені теми в ОК 13, ОК24, ОК31 нездатні сформувати ПРН 16. В ОП "Фізична культура і спорт" не передбачено написання курсових, кваліфікаційних та інших наукових робіт, що підтверджено під час зустрічі. Тому формування ПРН 6 на думку ЕГ є неможливим. Гаранту ОП до 1 вересня 2023 року, доповнити перелік обов'язкових ОК в ОП для забезпечення повноцінного досягнення ПРН 6 та ПРН 16. Змістовне наповнення підсумкової атестації ОП вказує на розбіжність із Стандартом. Згідно НП денна форма навчання атестації відбувається у формі атестаційного екзамену у 8 семестрі та кваліфікаційного іспиту з іноземної мови 6 семестр, на заочній формі навчання атестація відбувається у формі атестаційного кваліфікаційного екзамену (такої форми Атестації згідно зі Стандартом не передбачено) у 8 семестрі, а от атестаційний кваліфікаційний іспит взагалі не передбачений. Гаранту та Робочій проектній групі привести у відповідність до Стандарту підсумкову атестацію при наступному перегляді ОП. Згідно Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ, а саме п.6.4.5 Перелік видів практичної підготовки здобувачів, їх форми, тривалість, терміни проведення, форми контролю визначаються ОП та НП. Виробнича та тренерська практики реалізуються у об'ємі 10 кредитів ЄКТС, що вказує на невідповідність щодо вимог п.2.5 "Концепції розвитку педагогічної практики". Центру з питань якості освіти спільно з Відділом практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів СумДУ до початку наступного навчального року забезпечити відповідний об'єм практик за ОП педагогічних спеціальностей враховуючи п. 2.5 "Концепції розвитку педагогічної освіти". Найважна невідповідність НП денної та заочної форми. Гаранту ОП у термін до 1 вересня 2023 року звести у відповідність НП денної та заочної форми навчання. Не висвітлені на сайті силабуси вибіркового дисциплін,

рейтинги викладачів. За даною ОП немає досвіду перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами. Здобувачі не в повній мірі обізнані щодо оцінювання в рамках вивчення ОК, не завжди є чітким розуміння нарахування кількості балів за виконання окремих видів робіт, в тому числі самостійної роботи. Недостатня кількість заходів, які популяризують академічну доброчесність саме на даній ОП. Рекомендуємо завідувачу кафедри щорічно висвітлювати на сайті кафедри/інституті/університету результати рейтингування НПП. Часткова відсутність пандусів. Рекомендуємо: проректору за напрямком роботи створити повну доступність до початку наступного навчального року до приміщень та самих входів у басейн для осіб з особливими потребами. Відсутність досвіду, щодо залучення випускників до перегляду ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Сумський державний університет – це заклад з високою корпоративною культурою, який готує конкурентноздатних фахівців у галузі фізичної культури і спорту. ЗВО має потужну матеріально-технічну базу, яка постійно оновлюється, що створює умови для якісного надання освітніх послуг. В ОП «Фізична культура і спорт» СумДУ задекларовано, що підготовку “спрямовано на отримання високого рівня знань та практичних умінь у сфері фізичної культури і спорту з використанням матеріально-технічної бази навчально-наукового медичного інституту, унікальних спортивних споруд і обладнання, що орієнтує на постійний розвиток, у рамках якого можлива подальша професійна кар’єра” <https://op.sumdu.edu.ua/#/> Цілі ОП відповідають місії та стратегії СумДУ. Унікальністю даної ОП є наявність потужної матеріально-технічної бази та професорсько-викладацького складу. В результаті аналізу змісту стратегічних завдань та цілей, окреслених у Стратегії СумДУ, спілкування ЕГ з керівництвом і менеджментом ЗВО, визначено, що ОП має чітко сформульовані цілі, які корелюються з місією і стратегією ЗВО та досягаються у процесі реалізації ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Аналіз сайту СумДУ, ННМІ, кафедри та спілкування з фокус-групами (НПП, здобувачі, випускники, роботодавці) свідчить про наявний моніторинг позицій та потреб стейкхолдерів. Проводяться гугл-опитування студентів щодо рівня задоволеності організацією освітнього процесу в СумДУ та змісту ОП Фізична культура і спорт, а їхні результати оприлюднюються на офіційному сайті ЗВО <http://surl.li/fcbil>. під час зустрічі з фокус-групами, було підтверджено що пропозиції до удосконалення ОП, формування освітніх цілей було надано роботодавцями та здобувачами освіти. На сайті навчально-наукового медичного інституту розміщення Форма зворотного зв'язку зі здобувачами освіти, випускниками, роботодавцями та іншими стейкхолдерами <http://surl.li/fcbhl> Проект ОП 2022 р. <https://cutt.ly/HxRJyua> пройшов процедуру обговорення. Стейкхолдерами були внесені пропозиції до проекту. Так, співпраця із роботодавцями, щодо удосконалення ОП реалізується в рамках діяльності Експертної ради роботодавців, що було підтверджено під час зустрічі Головою Ради роботодавців В. Масловим <http://surl.li/farap>. Пропозиції щодо покращення ОП від роботодавців, які означені у відомостях СО було засвідчено під час онлайн-зустрічі та наданими витягами із Протоколів засідання ЕРР (Протокол № 1 від 26.08.21 р.; Протокол № 2 від 23.12.21 р.; Протокол № 1 від 24.04.22 р.; Протокол № 2 від 13.06.22 р.) (запит 4 в системі NAQA). Також, до обговорення ОП долучалися члени робочої проектної групи, результати їх пропозицій знайшли відображення у доповненні соціо-гуманітарного напрямку підготовки фахівців фізична культура і спорт ВК "Соціологія спорту", було розглянуто та враховано їх пропозицію щодо розширення переліку баз фахової практики, було запропоновано залучати тренерів-практиків та відомих спортсменів до практичних занять з професійних ОК 30 та ОК 33. Дану інформацію підтверджено Протоколами засідання Робочої проектної групи (запит 4 в системі NAQA) та на онлайн-зустрічах. Стейкхолдери можуть звертатися з пропозиціями через форму електронного звернення, яка розміщена на сайті СумДУ <http://surl.li/fcbuh>, У ході зустрічей зі студентами, НПП, роботодавцями, члени ЕГ отримали підтвердження інформації, що пропозиції стейкхолдерів беруться до уваги під час оновлення ОП. Рецензії стейкхолдерів є у відкритому доступі на сайті кафедри <http://surl.li/fcbil>. Зустріч із випускниками не підтвердила інформації про їх залучення до перегляду ОП

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У ході формулювання ПРН ОП враховувалися тенденції розвитку спеціальності та потреби сучасного ринку праці. ОП орієнтована на підготовку фахівців спеціальності 017 ФКіС, особлива увага приділяється вивченню особливостей проведення навчально-тренувального процесу з різних видів спорту. ОП передбачає, що досягнення ПРН дозволить сформувати висококваліфікованого фахівця, який володіє великим обсягом професійних компетентностей для здійснення якісної діяльності у сфері фізичної культури і спорту, а саме у тренерській діяльності. Мета ОП відповідає цілям, визначеним у Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року (Постанова КабМінУ № 1089 від 04.11.2020 р., <https://cutt.ly/cxR4QjK>). Цілі ОП, ПРН враховують регіональний контекст. У ході зустрічі з роботодавцями члени ЕГ з'ясували, що на ринку праці Сум та області є вакансії для випускників ОП. За результатами зустрічі з гарантом ОП, НПП, опрацювання нормативних документів підтверджено аналіз змісту та врахування досвіду підготовки тренерів та ОП у профільних ЗВО, зокрема: Національному педагогічному університеті імені М. Драгоманова, Національному університеті фізичного виховання і спорту України, Львівському державному університеті фізичної культури імені Івана Боберського, Прикарпатському національному університету імені Василя Стефаника, що відобразилося у змістовому наповненні фахових ОК. Вивчення змісту ОП в Lithuanian Sports University (Каунас, Литва), ОП Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie (Польща) сприяло урахуванню світових тенденцій у сфері фізичної культури і спорту і знайшло відображення у змістовному наповненні ОП. Інформація підтверджена у ході зустрічей.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затверджено наказом МОНУ № 567 від 24.04.2019 р. Вцілому ОП ФКіС відповідають заявленому стандарту. Спеціалізовані уміння, навички розв'язання проблем, необхідні для здійснення навчання, виховання та соціалізації людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні, психологічні методи та прийоми, реалізації безперервного професійного розвитку розкривається через ПРН 1-5, ПРН 17-19. Спроможність організації навчально-тренувального процесу, вміння здійснювати навчання руховим діям, використовувати різноманітні рухові активності для різних груп населення розкрито у ПРН 7-10, ПРН 12-13. Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту визначено у ПРН 14-15. Однак, члени ЕГ відзначають, що наявний в ОП перелік ОК не здатний у повній мірі забезпечувати формування ФК9 та досягнення ПРН 16. В ОП, у матрицях відповідності, вказано, що ФК9 формується через ОК 13, 24, 31 та ПРН 16 розкриваються через ОК13, ОК25. Однак, у жодній дисципліні не вказано питання "Надання долікарської медичної допомоги під час виникнення невідкладних станів". Також сумнівним є формування ПРН 6, адже НП не передбачено написання курсових, кваліфікаційних та інших наукових робіт. У НП в ОК6, ОК13, ОК14, ОК26, ОК27 вказано помітку "кр". Однак, під час зустрічі із НПП, завідувач кафедри Сергієнко В., вказав на відсутність курсової роботи за ОП. Вивчення вимог Стандарту вищої освіти, аналіз ОП та НП, а також інформації, одержаної у ході онлайн-зустрічей, дозволили членам ЕГ зробити висновок, що ОП була удосконалена у 2022 році з урахуванням пропозицій стейкхолдерів, а саме роботодавців та студентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП відповідають місії та стратегії розвитку СумДУ. Кафедра фізичного виховання і спорту СумДУ відіграє важливу роль у спортивному житті університету та Сумського краю. ЗВО має колосальну спортивну матеріальну базу, на якій проводять заняття ДЮСШ регіону. ОП «Фізична культура і спорт» готує фахівців, які забезпечують потреби галузі Фізичної культури і спорту Сумщини, що вказує на реальний попит на тренерські кадри, і як результат підтверджує актуальність ОП. ПРН визначається з урахуванням інтересів роботодавців, аналізу ринку освітніх послуг в профільних та класичних ЗВО України та світі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Наявний в ОП перелік і зміст ОК не здатний у повній мірі забезпечувати формування ФК9 та повноцінне досягнення ПРН 16. Заявлені теми в ОК 13, ОК24, ОК31 нездатні сформувати ПРН 16. В ОП "Фізична культура і спорт" не передбачено написання курсових, кваліфікаційних та інших наукових робіт, що підтверджено під час зустрічі. Тому формування ПРН 6 на думку ЕГ є неможливим. Рекомендації: гаранту ОП, завідувачу кафедри фізичного виховання і спорту до наступного формулювання цілей ОП та визначення ПРН залучати всі групи стейкхолдерів, включаючи

здобувачів ВО заочної форми навчання, випускників. Гаранту ОП до 1 вересня 2023 року, доповнити перелік обов'язкових ОК в ОП для забезпечення повноцінного досягнення ПРН 6 та ПРН 16.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ констатує, що освітня діяльність за Критерієм 1 відповідає рівню В, суттєвих недоліків не виявлено. Цілі ОП відповідають місії та візії, стратегії розвитку університету, тенденціям розвитку галузі та спеціальності, забезпечують потреби у фахівцях даної спеціальності в регіоні. Разом з тим, необхідність врахування пропозицій всіх зацікавлених сторін у процесі оновлення ПРН до ОК, доповненням обов'язкових ОК в ОП для забезпечення повноцінного формування ФК та досягнення ПРН відносимо до несуттєвих недоліків як таких, що можуть бути швидко усунені, та оцінюємо ОП за Критерієм 1 за рівнем відповідності В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам ст.5, п.6 ЗУ «Про вищу освіту», стандарту ВО першого рівня освіти за спеціальністю 017 ФКіС. Відповідно до ОП та НП загальний обсяг обов'язкових ОК становить 180 кредитів ЄКТС (75% від загальної кількості), вибіркового компонентів - 60 кредитів (25% від загальної кількості кредитів), що відповідає ЗУ «Про вищу освіту». ЕГ відмічає, що в ОП Фізична культура і спорт СумДУ не відображено структурно-логічну схему для здобувачів ВО, які поступають на короткий цикл навчання. У відомостях СО та НП (запит 1 NAQA від 21.02.22) вказано, що на ОП здійснюється навчання на короткому циклі. Однак, у навчальному плані передбачено розподіл кредитів для здобувачів ОП на базі ступеня молодший бакалавр (ОКР молодший спеціаліст) за спеціальністю 017 ФКіС з терміном навчання 2 р. 10 міс. (загальний обсяг 180 кредитів ЄКТС (вибіркового компонентів - 55 кредитів (30,5% від загальної кількості кредитів)). Згідно Стандарту для ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 017, таким абітурієнтам можуть перерахувати кредити ЄКТС, отримані в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт до 120 кредитів ЄКТС. Згідно даної ОП на практичну підготовку (тренерська та виробнича практики) відводиться 10 кредитів ЄКТС, що становить менше 10% від загального обсягу (від 240 кредитів ЄКТС). Кожен освітній компонент ОП ФКіС має 5 кредитів ЄКТС.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП структурований у розрізі окремих семестрів. ОК логічно поєднані та в цілому складають систему, яка дозволяє здобувачам ВО досягнути цілей та ПРН за даною ОП. Наповнення ОП є класичним та розкривається через ОК та ВК. Загальний блок обов'язкових компонентів вміщує цикл загальної (50 кредитів) та цикл фахової підготовки (130 кредитів). Цикл загальної підготовки передбачає 10 обов'язкових ОК і включає гуманітарну складову, до якої увійшли ОК (Іноземна мова/ Українська мова, як іноземна, Інтегрований курс "Основи академічного письма", Інтегрований курс "Демократія: цінності, принципи, механізми"), що забезпечують формування ЗК. Цикл дисциплін фахової підготовки містить 23 обов'язкових ОК навчальних дисциплін, виробничу практику, тренерську практику, кваліфікаційний іспит з іноземної мови, атестаційний екзамен. Усі обов'язкові компоненти ОК розраховані по 5 кредитів. Винятком є ОК 33, яка має 10 кредитів ЄКТС, хоча в структурно-логічній схемі вказано 5 кредитів ЄКТС. ВК (загальна кількість 60 кредитів ЄКТС) мають такі ж складові: загальна та фахова підготовки по 30 кредитів ЄКТС кожна. Вибір 15 ОК передбачається упродовж 3-8 семестрів навчання. Вивчаючи структурно-логічну схему ЕГ відмічає, що зв'язків із ОК практична підготовка не відображає. Також, у силабусах ОК 33-34 вказано, що "Передумови для вивчення відсутні". У матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та у матриці забезпечення ПРН відповідним компонентом ОП зазначено низька ЗК, ФК та ПРН. Тому, ЕГ звертає увагу, що практична підготовка має реалізуватися на вивченні низки фахових дисциплін, що має знайти відображення у структурно-логічній схемі, силабусах відповідних ОК та у матрицях відповідно. Детальний аналіз ОП дозволив встановити відсутність можливості отримати ПРН 6 та ПРН 16. Так, в ОП не передбачено підготовки, написання та захисту курсових чи кваліфікаційних робіт й дисципліни, де можливе формування знань та вмінь з надання долікарської медичної допомоги при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини, що викладено в Стандарті. Також, в ОП ФКіС вказано, що на атестацію в 6 семестрі виводиться

кваліфікаційний іспит з іноземної мови. Даний факт вказує на розбіжність із Стандартом. Вивчення іноземної мови як обов'язкового компонента відповідно ОП здійснюється на 1-2 семестрах. Далі з 3 семестру студентам пропонується на вибір дисципліна іноземна мова. Однак прив'язки до спеціальності чи фаху вона не має, що засвідчила на резервній зустрічі викладач з іноземної мови. І тільки після 6 семестру проводиться кваліфікаційний іспит з іноземної мови. Аналізуючи НП денної та заочної форми навчання, відзначено розбіжність між атестацією здобувачів ВО денної й заочної форми та видами практики. У заочній формі навчання відсутня підсумкова атестація з кваліфікаційного іспиту іноземної мови та наявність педагогічної практики у 6 семестрі, яка непередбачена ОП. Члени ЕГ рекомендують переглянути наповненість ОК та атестації згідно Стандарту.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст та структура ОП ФКіС відповідають предметній області, визначеної для неї в Стандарті вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт». ОК ОП спрямовані на формування у здобувачів знань та оволодіння ними компетентностями, які необхідні для подальшої професійної діяльності. У ході вивчення структури і змісту ОП не виявлено ОК, які б забезпечували повноцінне формування у здобувачів ФК9. ПРН 16 «надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини» розкривається за допомогою ОК12 "Медико-біологічні основи здоров'я та спорту" та ОК25 "Спортивна медицина". Жодна із заявлених ОК не розкриває тематики заявлених ПРН 16. Також, ПРН 6 "Мати базові знання із проведення досліджень з проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці" розкривається через ОК 4 "Встановлення фізичної культури і спорту", ОК7 "Педагогіка зі змістовим модулем: психологія спорту", ОК8 "Теорія і методика фізичного виховання", ОК9 "Вступ до спеціальності зі змістовим модулем: комп'ютерна техніка та методи математичної статистики", ОК13 "Медико-біологічні основи здоров'я та фітнесу", ОК18 "Основи теорії та методики спортивної підготовки", ОК34 "Практика виробнича", ОК35 "Практика тренерська". При аналізі НП та зустрічей із фокус-групами було підтверджено, що за даної ОП не здійснювалося обов'язкове виконання курсових робіт. Один із випускників (Нікітенко Владислав) зазначив, що долучався до написання наукових робіт та за час навчання приймав участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У ЗВО діє Положення про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті <https://griml.com/HNJsP>, Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ <https://griml.com/eUq5I>, де чітко прописаний механізм, терміни вибору дисциплін студентами. Згідно п.4.3 Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ студентами з 3-8 семестрів обираються на наступний н. р. до 30 березня ВДН. Вибір здійснюється через Ел. кабінет студента із сформованого каталогу <https://griml.com/bw5s2>. Зауважимо, у каталозі не представлені силабуси чи робочі програми, тільки список. Під час зустрічі із фокус-групами підтверджено дані ВСО, що силабуси представлені в особистих кабінетах студентів (запит 7 NAQA). ЕГ рекомендує розмістити силабуси ВК на сайті кафедри так, як і розміщені силабуси обов'язкових компонентів <https://sport.med.sumdu.edu.ua/disciplines/>. Під час онлайн-спілкування та аналізі нормативних документів було підтверджено процедуру щодо вибору здобувачів ВО на скорочений термін навчання. Зустріч з гарантом, керівниками структурних підрозділів, здобувачами скороченого терміну навчання, показала, що вибір ДВВС здійснюється у перші 2 тижні навчання. За результатами вибору ОК формується індивідуальний навчальний план здобувачів, що відображає освітню траєкторію вільного вибору. Відповідно вивчення ОП, НП (запит 1 NAQA) для здобувачів з терміном навчання зр. 10міс. передбачено вивчення 12 дисциплін вільного вибору студента обсягом 60 кредитів (25% обсягу ОП); 2р.10 міс. - 11 дисциплін вільного вибору студента обсягом 55 кредитів (30,5%). Згідно нормативних документів СумДУ передбачається вибір дисциплін з інших ОП. Інтерв'ювання здобувачів ОП засвідчило обізнаність їх щодо процедури вибору ОК.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП та НП передбачено практичну підготовку здобувачів ВО обов'язковими ОК. Перш за все, це ОК34 Практика виробнича (5 кредитів ЄКТС) та ОК36 Практика тренерська (5 кредитів ЄКТС). Також здобувачі можуть отримати необхідні практичні навички та фахові компетентності за допомогою інших 9 обов'язкових ОК, які включають практичні заняття в обсязі 376 год. (12,5 кредитів ЄКТС). Це ОК11 Адаптивний спорт (16 год.), ОК12 Кінезіологія та біомеханіка спорту (16год.), ОК14 Оздоровчий фітнес і хореографія (24 год.), ОК20 Основи фізичної реабілітації (16 год), ОК23 Силкові види спорту (48 год.), ОК28 Теорія і методика гімнастики (32 год.), ОК29 Теорія і методика легкої атлетики (32 год.), ОК30 Теорія і методика лижних видів спорту (64 год.), ОК31 Теорія і методика плавання (48 год.) та ОК32 Теорія і методика рухливих ігор та футболу (32год.), ОК33 Теорія і методика спортивних ігор (48 год.). Зазначені ОК знайомлять здобувачів ВО зі специфікою майбутнього фаху та є невід'ємною частиною практичної підготовки до майбутньої професійної діяльності. Загальний обсяг практичної складової ОП, який забезпечується

обов'язковими ОК складає 22,5 кредитів ЄКТС, що не відповідає п.2.5 «Концепції розвитку педагогічної освіти» (Наказ МОНУ № 776 від 16.07.18р.): «обсяг практичної підготовки має складати не менше 30 кредитів ЄКТС у межах обов'язкової частини бакалаврських програм (починаючи з першого року навчання, у різних закладах освіти і різних класах (курсах)» <https://griml.com/CS7YF>. Освітній процес у СумДУ здійснюється на підставі Положення про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті <https://griml.com/HNJsP>. Організація виробничої практики регламентується Про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти <https://griml.com/qYYgf> від 17.12.21р. На сайті кафедри фізичного виховання і спорту розміщено силабуси тренерської та виробничої практики <https://sport.med.sumdu.edu.ua/disciplines/>. Виробнича та тренерська практика здійснюється на підставі договорів із базами практик (відповідь 12 NAQA) у 6 та 7 семестрах. Під час інтерв'ювання студенти ОП підтвердили факт проходження практики, але не могли назвати чіткі критерії оцінки за видами діяльності. Аналізуючи НП, ЕГ виявила не відповідність між НП денної та заочної (запит 1 NAQA) форми навчання. У НП заочної форми навчання серед практичної підготовки є практика педагогічна та практика тренерська (зазначено в шапці НП - запит 1 у системі NAQA). При чому, про дану невідповідність дізнатися під час онлайн експертизи не змогли, оскільки дана відповідь до системи NAQA надійшла вже по завершенні 2 дня експертизи. ЕГ рекомендує збільшити кількість годин для практичної підготовки та врегулювати розбіжності між денною та заочною формою навчання за даною ОП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

У рамках ОП ФКіС здобувачі вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні мають можливість набувати соціальних навичок soft skills упродовж усього періоду навчання через ОК. Можливості для набуття соціальних навичок розкриваються через ЗК_{2,3,4,11}, ФК_{4,5,10,11} та у ПРН_{9,11,13,17,18}. Також, задля формування гнучких навичок слугують ОК_{3,4,7,8,11,24}, та через фахові освітні компоненти, зокрема ОК_{11,14,16,21,23}. Додатково здобувачі ВО даної ОП мають можливість набуття soft skills за рахунок активної участі в спортивно-масових заходах ЗВО та регіону, навчально-тренувальних заняттях на локаціях СумДУ, на заняттях творчих об'єднань, змаганнях різного рангу та під час проходження практики. Перелічені вище заходи сприяють розвитку лідерських якостей, комунікативних здібностей, вміння працювати в команді, формувати власну думку і приймати рішення, формувати креативне мислення й брати на себе відповідальність. Під час онлайн-зустрічей з НПП, стейкхолдерами та здобувачами денної та заочної форм навчання ЕГ підтвердила факт набуття здобувачами ВО соціальних навичок, які відповідають заявленим цілям.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України № 600 від 01.06.2016 р. (із змінами), професійний стандарт для спеціальності 017 Фізична культура і спорт на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти не передбачений.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

У результаті вивчення нормативних документів, ОП та НП, було з'ясовано, що обсяг освітньої програми та окремих ОК (у кредитах ЄКТС) відповідає вимогам законодавства, щодо навчального навантаження для відповідного рівня ВО і регламентується Положення про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті <https://griml.com/HNJsP>, є обов'язковим для планування і виконання в рамках ОП. Провівши аналіз ОП та НП, ЕГ прийшла до висновку, що зміст ОП має чітку структуру; ОК загалом складають логічну взаємопов'язану систему, дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Обсяг ОП та ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів і є відповідним для досягнення цілей та ПРН. У СумДУ чітко прописаний механізм формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами ВО. Під час зустрічей здобувачі денної та заочної форм навчання підтвердили існуючу у ЗВО процедуру обрання вибіркового компонента ОП. Ознайомлення з робочими навчальними планами та розкладом занять на сайті ЗВО показало оптимальне співвідношення реального і декларованого навантаження в розрізі кожного ОК. Згідно ОП ФКіС та НП обсяг аудиторних занять складає 2496 год (34,7%) за 3 р. 10 м. та 19 год (31,4 %) за 2 р. 10 м., а обсяг самостійної роботи - 4704 год (65,3 %) та 3704 (68,6 %) год від загального обсягу відповідно. У результаті інтерв'ювання здобувачів встановлено, що обсяги аудиторної та самостійної роботи є задовільними, сприяють досягненню цілей та ПРН. Варто вказати що згідно нормативних документів, а саме п. 6.3.2 Положення про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті <https://griml.com/HNJsP>, навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, регламентується навчальним планом і повинен становити, як правило, не менше 20 % та не більше 75 % від загального обсягу навчального часу. Дана відповідність за ОП ФКіС є дотриманою.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Згідно заявлених даних у ВО, на даній ОП реалізуються окремі елементи дуальної освіти. Однак, навчання за індивідуальним графіком навчання не є елементами дуальної освіти, оскільки, навчання всі форми контролю рівня знань реалізуються в ЗВО. Під час зустрічі із фокус-групами, інформацію щодо дуальної освіти за ОП ФКіС не було підтверджено.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП має чітку структуру, зміст ОП, навчальний план, ОК дозволяють досягти цілей та ПРН. В цілому ОП відповідає предметній області спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Позитивною складовою є формування індивідуальної освітньої траєкторії через можливості вибору ВК, яка реалізується через Особистий електронний кабінет студента. В даному застосунку знаходяться дані, які слугують інформаційним майданчиком для студентів щодо ОП чи навчального процесу в цілому. Незаперечною перевагою ОП є можливості набуття soft skills за рахунок активної участі в спортивно-масових заходах ЗВО та регіону, під час навчально-тренувальних занять на локаціях СумДУ, на заняттях творчих об'єднань.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Згідно Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ, а саме п.6.4.5 Перелік видів практичної підготовки здобувачів, їх форми, тривалість, терміни проведення, форми контролю визначаються ОП та навчальними планами. У ОП об'єм практик (виробнича та тренерська) вміщується тільки в 10 кредитах ЄКТС, що вказує на невідповідність щодо вимог п. 2.5 "Концепції розвитку педагогічної освіти". Наявна розбіжність між ОП із Стандартом, щодо форми атестації. Згідно НП денна форма навчання атестації відбувається і у формі атестаційного екзамену у 8 семестрі та кваліфікаційний іспит з іноземної мови 6 семестр, на заочній формі навчання атестація відбувається у формі атестаційного кваліфікаційного екзамену (такої форми Атестації згідно зі Стандартом не передбачено) у 8 семестрі, а от атестаційний кваліфікаційний іспит взагалі не передбачений. Рекомендації: При розробці наступного проєкту ОП, гаранту та робочій групі ОП удосконалення структурно-логічну схему ОП, зокрема встановлення міжпредметних зв'язків дисциплін, які формують ПРН для тренерської та виробничої практик. Гаранту та Робочій проєктній групі привести у відповідність до Стандарту підсумкову атестацію. Центру з питань якості освіти спільно з Відділом практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів СумДУ до початку наступного навчального року забезпечити відповідний об'єм практик за ОП педагогічних спеціальностей враховуючи п. 2.5 "Концепції розвитку педагогічної освіти". Гаранту ОП у термін до 1 вересня 2023 року звести у відповідність НП денної та заочної форми навчання. Гаранту ОП та відповідним НПП з наступного навчального року забезпечити можливість формування у здобувачів вищої освіти ПРН 6 та 16. Гаранту ОП до 1 вересня 2023 року, для встановлення належної відповідності між первинними посадами, які може обіймати випускник за ОП та освітніми компонентами, рекомендуємо підсилити ОП відповідними ОК.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг ОП відповідає заявленому рівню ВО. ЕГ фіксує критичні недоліки, пов'язані із порушенням структурно-логічної схеми ОК ОП, а саме не розкриваються передумови формування навиків до практики. В цілому зміст ОП відповідає предметній області 017 Фізична культура і спорт та надає можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію. ЕГ вказує на критичні зауваження, щодо наповнення обов'язкової складової ОП обсягом практичної підготовки здобувачів (тренерська та виробнича практики в об'ємі 10 кредитів ЄКТС). Також критичними недоліками є наявність відмінностей ОК у НП денної та заочної форми навчання, розбіжність між підсумковою атестацією із Стандартом, що обумовлює встановлення відповідності Критерію 2 на рівні Е.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання розроблені відповідно до Ліцензії, затвердженої наказом МОН № 19-л від 22.02.21 р., відповідно до Правил прийому до СумДУ в 2022 році, затверджених Вченою радою СумДУ 27.07.2022 р. (<http://surl.li/fbdgy>), до Положення про приймальну комісію СумДУ (<http://surl.li/fbdix>). У них визначена процедура вступу на ОП за освітнім ступенем бакалавра на основі повної ЗСО й за ОС бакалавра на основі ОКР молодшого спеціаліста, ОПС фахового молодшого бакалавра, ОС молодшого бакалавра. Зазначено чіткі терміни етапів вступної кампанії, спеціальні умови участі у конкурсному відборі вступників на ОП. Також, у ЗВО розроблений Порядок прийому осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України, для здобуття вищої освіти у СумДУ, що так важливо для регіону. На сайті ЗВО розкривається доступно та зрозуміло інформація для вступу як для випускників ЗЗСО так і для випускників коледжів. Для кожної категорії вступників відкривається на сайті інформація щодо правила прийому на навчання, термінів вступної кампанії, переліку спеціальностей, рекомендацій написання мотиваційного листа, результатів підсумкової атестації слухачів доуніверситетської підготовки СумДУ, вартості навчання (контракт), розкладу вступних випробувань, програми вступних випробувань. Вступ на ОП у 2022 році здійснювався за результатами МНТ (або сертифікатів ЗНО 2021-2019 р.) та результатами творчого конкурсу. Детальна інструкція виконання тестових вправ творчого конкурсу продемонстровано на сторінці вступної кампанії СумДУ на відео із здобувачами ВО для вступу на ОП ФКіС у 2022р. (<http://surl.li/njcn>). Згідно п. 3.1.3. Правил прийому до СумДУ, особи, які здобули ОКР молодшого спеціаліста, ОПС фахового молодшого бакалавра, ОС молодшого бакалавра, можуть прийматись на другий (старші) курс(и) з нормативним терміном навчання або на перший курс (зі скороченим строком навчання) в межах ліцензованого обсягу за спеціальностями відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів ВО, затвердженого Постановою КМУ від 29.04.15 року № 266. На скорочений термін навчання здобувачі ВО мали можливість бути зарахованими до СумДУ даної ОП за написанням мотиваційного листа та здачею МНТ (ЗНО 2021-2019рр.) Дану інформацію було підтверджено під час спілкування з фокус-групами. ЕГ засвідчила під час опитування, що за даною ОП немає спеціально-розробленої програми творчих випробувань вступу для осіб з обмеженими можливостями. Отже, правила прийому на навчання за ОП Фізична культура і спорт є достатньою мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло, включають конкретно зазначені терміни прийому заяв і документів, конкурсного відбору та зарахування на навчання, спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття ВО. Вони не містять ознак дискримінації для вступників на навчання за ОП, щорічно оновлюються та оприлюднюються на офіційному веб-сайті СумДУ (<http://surl.li/fbdte>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання для здобуття ВО на 2022р. затверджені (з доповненням) 2.02.23р. Вченою радою СумДУ було прийнято ряд змін і доповнень до Правил прийому, які відображені у додатках до Правил прийому і оприлюднено на сайті ЗВО у вкладці «Вступ-2023» (<http://surl.li/fbdxh>). Ліцензований обсяг прийому на ОП (повний курс навчання 3 роки 10 місяців) у 2022 р. складає 67 осіб: 60 осіб – денна і 7 – заочна форма навчання (Додаток 2.1 до Правил прийому <http://surl.li/eipsc>). На скорочений термін ліцензійний обсяг складає на термін навчання 2р.10 м. - 10 місць на денній формі (з яких 5 на державне замовлення) та 5 на заочній формі навчання. На термін навчання 1 р. 10 м. відводиться 2 місця на денну та 5 на заочну форму навчання (<http://surl.li/fbeif>) . Конкурсний відбір для здобуття ступеня бакалавра на основі ПЗСО проводиться у формі творчого конкурсу та з урахуванням балів НМТ чи двох сертифікатів ЗНО 2019-2021. Порядок та форми проведення творчого конкурсу (включає чотири блоки рухових завдань) для вступників на основі ПЗСО прописано у Програмі вступного іспиту при прийомі на перший курс ступеня бакалавр на основі ЗЗСО <http://surl.li/fbecf>. Вступ на ОС бази ОКР молодшого спеціаліста /ОС молодшого бакалавра на скорочені програми навчання відбувається з урахуванням балів НМТ та за сертифікатами ЗНО (2019-2021): для профільних спеціальностей з терміном навчання 1 рік 10 місяців; для ін. спеціальностей – 2 роки 10 місяців. Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У СумДУ визнання результатів навчання, отриманих у ін. ЗВО, здобувачам ВО регулюється Положення про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті (<https://griml.com/HNJsP>), Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/fbrzr>), Положенням про Студентську агенцію з академічної мобільності (<http://surl.li/fbsan>), Наказом СумДУ, щодо міжнародної віртуальної активності здобувачів вищої освіти СумДУ (<http://surl.li/fbsbs>) затверджені рішенням Вченої ради ЗВО. Згідно п. 4.10 Положення про АД СумДУ Моніторинг Програми академічної мобільності щодо відповідності результатів навчання, які надаються закладом-партнером, вимогам, передбаченим навчальними планами СумДУ, та щодо правомірності визнання й перезарахування результатів навчання здобувача вищої освіти здійснюється випусковою кафедрою, УМС спільно з НМВ (НОУ). Відповідальність за здійснення процедури перезарахування результатів навчання за програмою академічної мобільності покладається на інститут (факультет) / ІПК. У п. 6.1 цього ж Положення вказано, що СумДУ без додаткової атестації здійснює перезарахування результатів навчання здобувача вищої освіти та здійснює трансфер кредитів, отриманих у закладі-партнері під час участі у програмі академічної мобільності за освітніми

компонентами, які внесені до Програми академічної мобільності, що є додатком до Договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності здобувача вищої освіти, який укладається між учасником програми та СумДУ до початку відповідної програми. Згідно даних ВО академічна мобільність за даної ОП реалізується. У 2021 р. здобувачу Ангелову М. було перезараховано дисципліни у зв'язку із переведенням до СумДУ з Державного закладу "Південно-український педагогічний університет імені К. Ушинського". В термін до 1 жовтня 2023 року встановити контакт з 2-3 європейськими університетами, які реалізують аналогічні ОП, та провести із ними консультації щодо можливостей академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Згідно, Порядку визнання у Сумському державному університеті результатів неформального та/або інформального навчання здобувачів (<http://surl.li/dxcfc>), перезарахування здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження досягнення здобувачем результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. У Положенні про АД СумДУ, п. 6.4 вказано, що "за умови успішного виконання здобувачем вищої освіти програми академічної мобільності (позитивного оцінювання за освітніми компонентами) керівник інституту (факультету) / ІПК приймає рішення щодо перезарахування результатів навчання, здобутих при реалізації програми академічної мобільності, що здійснюється шляхом занесення результатів навчання в індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (залікову книжку) та у навчальну картку здобувача вищої освіти згідно з назвою освітнього компонента і обсягом кредитів ЄКТС у СумДУ. За необхідності за розпорядженням керівника інституту (факультету) може бути створена предметна комісія зі складу групи забезпечення спеціальності. З метою прийняття рішення предметна комісія крім академічної довідки або еквівалентного документа може запросити додаткові документи (силабуси відповідних навчальних дисциплін тощо) ЗВО-партнера." Дана практика була наведена в прикладах під час зустрічі з гарантом ОП Стасюком Р. та завідувачем кафедри Сергієнком В. Дана практика розкривається на ОП через зарахування здобувачам ОП участі в змаганнях. Однак, здобувачі такої практики не підтвердили. У ході зустрічей зі здобувачами, НПП ЕГ було відзначено, що учасники не використовують можливості внутрішньої академічної мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП чітко окреслені, не містять дискримінаційних положень; доступні для сприйняття майбутніми студентами і враховують особливості ОП «Фізична культура і спорт». Уся необхідна інформація оприлюднена на сайті приймальної комісії ЗВО та є у вільному доступі. Позитивним досвідом беззаперечно є практика визнання результатів навчання академічної мобільності здобувачів ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

За ОП частково задекларовано визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті для здобувачів ОП, проте така практика не підтверджена на онлайн-зустрічах із фокус-групами. ЕГ рекомендує внести доповнення у такі процедури ОК та критерії оцінювання, відповідно до Положення ЗВО. ЕГ рекомендує активувати дію Договорів про співпрацю із зарубіжними ЗВО у частині академічної мобільності здобувачів ОП Фізична культура і спорт першого рівня ВО та встановити контакт з 2-3 європейськими університетами, які реалізують аналогічні ОП й провести з ними консультації щодо можливостей академічної мобільності в термін до 1 жовтня 2023 року.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Враховуючи наведені сильні сторони та наявність незначних недоліків, які можуть бути швидко усунені, ЕГ вважає, що доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання за ОП Фізична культура і спорт відповідають рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання за ОП відповідають Положенню про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті <http://surl.li/fcqyv> та сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого навчання та принципам академічної свободи. У СумДУ реалізується змішана форма навчання: денна, заочна, дистанційна форми (із застосуванням он-лайн освітніх платформах MIX/OCW, ZOOM тощо.) Інтерв'ювання викладачів, результати фокус-груп здобувачів, аналіз силабусів дозволяють стверджувати, що за цією ОП використовуються вербальні, наочні та практичні методи, інтерактивні гнучкі педагогічні технології, які забезпечують студентоцентрикований підхід. (додаток до звіту СО: Таблиця 3. Матриця відповідності). Перевага робиться на особистісному саморозвитку, груповій роботі, вмінні презентувати результати, що сприяє формуванню розуміння потреби й готовності до самоосвіти впродовж життя. У більшості силабусів вказуються ПРН, які реально забезпечуються вивченням відповідних дисциплін, хоча і зустрічаються поодинокі невідповідності. Наприклад, у силабусах «Спортивна медицина», «Медико-біологічні основи здоров'я та спорту» вказано, що вони забезпечують ПРН 16 «Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини». Проте, ознайомлення зі змістом робочих програм засвідчує, що змістовно цей ПРН не забезпечується, оскільки у них немає ні відповідних тем, ні питань в окремих темах з цієї проблематики. Враховуючи сьогоднішні, вимоги Стандарту <http://surl.li/beods> варто доповнити ОП <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/2441> щодо формування ФК 9 та ПРН 16.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання зазначені у силабусах навчальних дисциплін, які висвітлені на сайті кафедри <https://sport.med.sumdu.edu.ua/disciplines/> В результаті інтерв'ювання фокус-груп здобувачів та НПП було з'ясовано, що інформація доводиться наступним чином: викладачем за даним освітнім компонентом під час проведення першого заняття з навчальної дисципліни, а також через оприлюднені силабуси. Варто відзначити, що на сайті кафедри висвітлені тільки силабуси ОК, а от інші навчально-методичні матеріали недоступні. Силабуси з вибіркового дисциплін відсутні. Також заслуговує уваги схвальні відгуки від ЗВО про застосунок "Особистий кабінет", який запроваджений в СумДУ, через який здобувачі мають доступ до всіх навчально-методичних матеріалів ОП. Також здобувачі зазначили, що є зворотній зв'язок з НПП, які в доступній формі пояснюють питання, які виникли у них. Водночас членам ЕГ не надали доступ до даного застосунку, щоб пересвідчитися особисто. Порядок та критерії оцінювання відповідають нормативним документам СумДУ, а саме Положенню про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті <http://surl.li/fcqyv> та Положення про оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти Медичного інституту СумДУ галузі знань 22 "Охорона здоров'я" <http://surl.li/lwup>. Враховуючи викладене, для вдосконалення процедури надання учасникам освітнього процесу своєчасної, доступної і зрозумілої інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів ЕГ рекомендує розміщати всі навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін (обов'язкові і вибіркові) на сайті кафедри. ЕГ також відзначає, що здобувачі не в повній мірі орієнтуються в критеріях оцінювання практики та те, що за даною ОП не здійснюється оцінювання наукової роботи.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

За даною ОП СумДУ демонструє впровадження дослідницького компоненту у освітній процес викладання ряду навчальних дисциплін використовуються форми і методи навчання, засновані на дослідженнях (наприклад, виконання лабораторних робіт, індивідуальних завдань, участь у наукових конференціях тощо.) Аналізуючи ОП варто відзначити, що застосовуються такі дослідницькі методи, як проблемно-пошуковий метод (ОК9,15-18,21), навчання через дослідження Research-based learning (RBL) ОК13,20,25,27, також дослідницька робота (ОК8,15). Однак за даною ОП представникам ЕГ не надано інформації щодо написання курсових робіт (їх тематики, перевірки, оцінювання тощо), здобувачі не змогли назвати навчальних дисциплін з яких вони виконують курсові роботи. Сергієнко В., завідувач кафедри, також вказав про відсутність процедури поєднання навчання і досліджень в ОП, а саме написання курсової роботи. Хоча Методичні рекомендації щодо підготовки та оформлення курсових робіт для здобувачів ВО галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 017 ФКіС наданні на запит ЕГ (запит 15 в системі NAQA). Також залучають здобувачів та школярів міста Сум та Сумської області до участі у XIV студентській конференції "Перший крок у науку" <http://surl.li/fcquz> На кафедрі запроваджено проведення щорічної Міжнародної науково-методичної конференції "Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту" <http://surl.li/fcqvi> До складу СумДУ входить такий структурний підрозділ, як Центр спортивної медицини який з понад багатьох функцій проводить і наукові дослідження. Для стимулювання наукових досліджень згідно з положенням про гранти НТСА СумДУ <http://surl.li/fcqqi> можливо отримати фінансування для реалізації розроблених членами НТСА наукових проєктів. Здобувачам надається можливість навчання за індивідуальним навчальним планом з поглибленою науковою складовою відповідно до Положення про індивідуальну підготовку

студентів за навчальним планом із поглибленою науковою складовою <http://surl.li/fcqth> Але в ході спілкування з фокус-групами ЗВО таких прикладів наведено не було. ЕГ прийшла до висновку, що під час реалізації ОП не в повній мірі забезпечуються методи навчання засновані на дослідженнях. В подальшому, при перегляді ОП необхідно вдосконалити практику організації підготовки курсових та наукових робіт згідно Стандарту.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Перегляд та оновлення ОП відбувається щорічно. Оновленню піддаються НП, матриці, робочі програми тощо. У СумДУ сформовані вимоги щодо укладання робочої програми дисципліни (РП НД) <http://surl.li/ffog> Перегляд РП НД здійснюється за ініціативою робочої проектної групи освітньої програми, стейкхолдерів або за ініціативою кафедр. Позитивним прикладом є врахування сучасних пропозицій від стейкхолдерів, зокрема: Літовцева Т.В. (представник експертного середовища) запропонувала використовувати в ОК 23 «Силові види спорту», командно-орієнтоване навчання, що дасть можливість здобувачам взаємодіяти та співпрацювати в команді; Білан Ю.Г. (представник експертного середовища) запропонував розширити оцінювання навчальних досягнень з циклу фахового підготовки обмежених умов із підсумкового контролю частково (здійснювати його на підставі поточного оцінювання або за результатами тестів на електронних платформах); Цибульник А.В. (здобувач вищої освіти даної ОП) запропонувала залучити тренерів-практиків і відомих спортсменів до практичних занять з ОК30 «Теорія і методика лижних видів спорту» та ОК33 «Теорія методика спортивних ігор»; Корж В.О. (стейкхолдер) запропонував щодо розширення баз практик для здобувачів ВО спеціальності 017 ФКіС з метою зміцнення партнерських зв'язків, та можливостей працевлаштування. На сайті кафедри оприлюднені узагальнені пропозиції та зауважень стейкхолдерів СумДУ до ОП «ФКіС» (для ОС бакалавр) <http://surl.li/fbvac> Також на запит на додаткові документи від ЕГ були надані витяги із протоколів засідання про обговорення змін чи доповнень ОП ФКіС та змін окремих ОК заявленої ОП (запит 4 в системі NAQA) За результатами зустрічі з фокус-групами, як із здобувачами, так і роботодавцями прослідковується належний рівень співпраці в частині врахування в освітньому процесі сучасних практик та методик. Згідно даних СО в Таблиця 2. публікаційна активність НПП свідчить про знання ними сучасних наукових підходів і практик. <http://surl.li/fbvaf>. Тематика наукових публікацій в основному узгоджується з програмною областю ОП та навчальними дисциплінами, які вони забезпечують. Всі НПП групи забезпечення ОП опублікували протягом останніх 5-ти років фахові статті. У окремих НПП також наявні публікації у виданнях, що індексуються у науково-метричних базах Scopus або Web of Science. Результати напрацювань узагальнені у наукових статтях, у т.ч. виданнях, що входять до баз Scopus та WoS, монографіях, посібниках, що надалі використовуються для оновлення змісту освітніх компонентів. Також окремі НПП приймали участь у міжнародних проектах за результатами, яких отримані знання застосовуються при викладанні на освітніх компонентах даної ОП. Зазначені сертифікати надані СумДУ на запит ЕГ у вкладці "Участь у міжнародних проектах" (запит 11 в системі NAQA). ЕГ рекомендує вдосконалити практику оновлення змісту ОП ФКіС через поєднання результатів наукових досліджень НПП та врахування досвіду практичної діяльності стейкхолдерів.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Основні напрями інтернаціоналізації діяльності закладу вищої освіти врегульовані Статутом СумДУ, Стратегія інтернаціоналізації Сумського державного університету на 2019 – 2025 роки, Положення про стимулювання розвитку грантової роботи в Сумському державному університеті, Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та інші нормативні документи висвітлені на сайті СумДУ <https://normative.sumdu.edu.ua/> У національних та міжнародних рейтингах СумДУ у групі лідерів ЗВО України Ми в рейтингах – Сумський державний університет | Sumy State University <http://surl.li/dxbqm> Перелік міжнародних угод СумДУ подається на сайті Кафедри за посиланням <http://surl.li/fcrjr> Всього університет має 105 міжнародних угод з якими укладені чинні договори про співпрацю. На сайті кафедри фізичного виховання та спорту детально висвітлена інформація про міжнародну діяльність, а саме: Науково-освітні організації, Програми академічної мобільності, Міжнародні грантові проекти, Міжнародні наукові проекти <https://sport.med.sumdu.edu.ua/> У рамках прийнятої Стратегії інтернаціоналізації ряд НПП кафедри стажувалися у Польщі - Сергієнко В., США - Ярова А., Італія - Бойко А., (Таблиця 2. відомості СО) На запит ЕГ (запит 11 в системі NAQA) були завантажені сертифікати інших НПП, які приймали участь у міжнародних проектах (Єжова О., Бріжата І., Ситник О., Король С., Петренко Н.). НПП кафедри не тільки приймають участь в міжнародних наукових конференціях, але й ще мають публікації в закордонних виданнях Scopus та Web of Science (Стасюк Р., Долгова Н., Бурла А., Король С., Воропаєв, Ярова А., Єжова О., Бріжата І.). Дані наведені в Таблиці 2. СО. На кафедрі запроваджено проведення щорічної Міжнародної науково-методичної конференції "Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту" <https://sport.med.sumdu.edu.ua/conference/> За підсумками інтерв'ювання з фокус-групами (здобувачами, НПП) засвідчили, що керівництво сприяє реалізації програми міжнародної академічної мобільності на даній ОП. Здобувачі є активними учасниками та переможцями змагань Всеукраїнського та Міжнародного рівня. Погорілко О (Олімпійські ігри у 2021 р. у Токіо); На Кроль Ю. і Рубльова Д. (Зимова Олімпіада 2022 у Китаї); На VI Європейських ігра-2022, м. Лодзь (Польща) збірна команда СумДУ у складі Антіпіної А., Чистякової Н., Колобова В., Голобородька М., та Галаки О. вибороли загально командну першість із дзюдо. З індорхокею на ЧЕ-2022 (м. Гамбург, Німеччина) Фадеєва А. здобула бронзову нагороду. У Словенії на КЕ-2022 з дзюдо U-18, Болдирев О. здобув «золото» https://sumdu.edu.ua/images/content/general/public-info/report/report-2022_sport.pdf .За даною ОП відсутня практика Міжнародної наукової діяльності здобувачів вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Позитивні практики залучення НПП до міжнародної діяльності, у тому числі до участі у програмах Erasmus Plus. Виключно схвальні відгуки НПП та здобувачів освіти про "Особистий електронний кабінет", який запроваджений в СумДУ, через який здобувачі мають доступ до навчально-методичних матеріалів ОП та дієвість комунікації, вибору дисциплін скороченого та повного циклу навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Попри наявність Методичних рекомендацій щодо підготовки та оформлення курсових робіт для здобувачів ВО галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 017 ФКіС ЕГ не отримала ні від НПП, ні від здобувачів освіти достатньої інформації про написання в межах ОП курсових, кваліфікаційних та інших наукових робіт. ЕГ рекомендує розширити практику укладання договорів про співпрацю із зарубіжними ЗВО, саме у напрямку реалізації ОП, встановити контакт з 2-3 європейськими університетами й провести з ними консультації щодо подальшої співпраці, в термін до 1 жовтня 2023 року. Доцільно активізувати залучення здобувачів вищої освіти до програм міжнародної академічної мобільності, до участі у міжнародних наукових проєктах та грантових конкурсах, а не тільки до змагальної діяльності. Гаранту та проєктній групі ОП при наступному перегляді ОП, ЕГ рекомендує вдосконалити практику оновлення змісту ОП ФКіС через поєднання результатів наукових досліджень НПП та врахування досвіду практичної діяльності стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ фіксує окремі недоліки пов'язані з неналежним підходом до організації написання курсових, кваліфікаційних та інших наукових робіт. Проте, на думку ЕГ, ці недоліки істотно не впливають на загальну позитивну оцінку підходів до навчання та викладання за ОП, що обумовлює встановлення відповідності Критерію 4 на рівні В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Основні критерії оцінювання ЗВО викладені в Положенні про організацію освітнього процесу в СумДУ <http://surl.li/fcqyv> та в Положенні про оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти Медичного інституту СумДУ галузі знань 22 "Охорона здоров'я" <http://surl.li/lwup> Оцінювання результатів навчання здобувачів ВО аналізованої ОП здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль включає прийняті у вищій школі традиційні форми контролю: опитування, контроль виконання домашніх завдань, підготовки рефератів тощо. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та підсумкова атестація здобувачів ВО (Положення про порядок створення та організацію створення та роботу екзаменаційних комісій СумДУ з атестації здобувачів ВО <http://surl.li/fcrql>) Семестровий контроль відбувається у формі семестрового заліку, семестрового диференційованого заліку або семестрового екзамену. Форми контролю та критерії оцінювання закріплені у силабусі. Контрольні заходи, їх зміст та критерії оцінювання здійснюються у межах кожного ОК і передбачають чіткий розподіл балів між модулями, тестами, а також підсумковим контролем знань. На початку семестру НПП ознайомлює здобувачів із критеріями оцінювання з відповідного ОК. Проведення поточного контролю, у тому числі з використанням дистанційних технологій, може здійснюватися із використанням різних типів завдань: тести; різнорівневі індивідуальні завдання; кейси; завдання, форма яких адаптована до виконання засобами LMS. Результати поточного контролю можуть враховуватись під час виставлення підсумкової оцінки з ОК. Підсумковий контроль здійснюється з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах та передбачає заходи модульного (якщо передбачено), семестрового контролю та атестації, що проводяться в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Заходи підсумкового контролю з навчальних дисциплін проводяться як правило у письмовій формі, у тому числі з використанням тестових технологій. Для проведення заходів контролю за дистанційними технологіями використовується платформа MiX

(<https://mix.sumdu.edu.ua>). Матеріали для проведення поточного та підсумкового контролю, як правило, розробляються лекторами навчальної дисципліни. Обізнаність про накопичувальну систему балів була проявлена під час інтерв'ювання здобувачів. Студенти продемонстрували розуміння того в якому форматі відбувається контрольний захід, як формується підсумкова оцінка за ОК кількість балів. При проведенні опитування здобувачів <http://surl.li/fcauh> респонденти відповіли, що 100% здобувачів в повній мірі задоволені формами та методами контрольних заходів, вважають їх прозорими, чіткими і зрозумілими. Як позитивний аспект слід відмітити, що жоден з респондентів не обрав варіант відповіді «Ні». Однак, при спілкуванні із здобувачів стало зрозуміло, що в рамках вивчення ОК не завжди є чітким розуміння нарахування кількості балів по тестових завданнях та за самостійну підготовку.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Програма атестаційного екзамену укладена на основі освітньо-професійної програми (ОПП), де впорядковано та регламентовано методики, що призначені для кількісного та якісного оцінювання рівня сформованості знань, умінь та навичок, професійної компетентності осіб, які здобувають освітній рівень бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт». Підсумкова атестація проводиться на підставі оцінювання якості засвоєння ОПП, рівня здобутих професійних знань, набутих умінь та навичок, ступеня сформованості системи загальних професійних компетентностей та професійних компетентностей, передбачених галузевим стандартом вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» (Наказ № 567 від 24.04.2019). <http://surl.li/fctbd> Форми та методи атестації здобувачів потребують узгодженості зі Стандартом, а саме: в ОП ФКіС вказано, що на атестацію в 6 семестрі виводиться кваліфікаційний іспит з іноземної мови. А згідно зі Стандартом атестація здійснюється у формі атестаційного екзамену або публічного захисту кваліфікаційної роботи. Даний факт вказує на розбіжність із Стандартом. У НП, які були надані на запит ЕГ (запит 1 в системі NAQA) є відмінність між атестацією здобувачів денної форми із здобувачами заочної форми навчання, а саме: денна форма навчання атестація відбувається у формі атестаційного екзамену у 8 семестрі та кваліфікаційний іспит з іноземної мови 6 семестр. На заочній формі навчання атестація відбувається у формі атестаційного кваліфікаційного екзамену (такої форми Атестації згідно зі Стандартом не передбачено) у 8 семестрі, а от атестаційний кваліфікаційний іспит взагалі не передбачений. Члени ЕГ рекомендують уніфікувати проведення атестації згідно Стандарту.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів регламентується низкою документів в СумДУ, а саме: Положенням про організацію освітнього процесу; Положення про оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти Медичного інституту СумДУ галузі знань 22 "Охорона здоров'я"; Положення про порядок створення та організацію створення та роботу екзаменаційних комісій СумДУ з атестації здобувачів вищої освіти. <https://normative.sumdu.edu.ua/> З правилами проведення контрольних заходів здобувачі ознайомлені (сайт університету, на першому занятті від НПП, через «Особистий кабінет» ЗВО) та чітко розуміють критерії оцінювання, що було підтверджено при зустрічі з відповідною фокус групою. Об'єктивність екзаменаторів в свою чергу забезпечується під час дистанційної форми навчання у середовищі платформа MiX (<https://mix.sumdu.edu.ua>), а саме складання контрольних заходів в рівних умовах (часові параметри, кількість питань, їх складність тощо). Це виключає упередженість екзаменатора до студента або до результатів оцінюваної роботи. У разі незгоди з оцінкою контрольного заходу та атестації здобувач ВО має право подати апеляцію. Апеляція подається особисто здобувачем вищої освіти на ім'я директора інституту/декана факультету в день проведення контрольного заходу або оголошення його результатів, але не пізніше наступного робочого дня після оголошення результатів. У разі надходження апеляції розпорядженням директора інституту/декана факультету за його головуванням створюється комісія для розгляду апеляції. Апеляція розглядається апеляційною комісією не пізніше наступного робочого дня після її подання. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом. У разі встановлення апеляційною комісією порушень під час проведення атестації, які вплинули на результати оцінювання, за її рішенням змінюється оцінка. (п. 7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті) Здобувачам, які одержали під час семестрового контролю у встановлені розкладом терміни одну або дві незадовільні оцінки з поважних причин, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного навчального року. Здобувачі, які одержали під час семестрового контролю три та більше незадовільні оцінки, як правило, відраховуються з університету. Здобувачам, які внаслідок поважних причин впродовж навчального року отримали під час семестрового контролю не більше ніж дві незадовільні оцінки, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість включно до 30 вересня наступного навчального року через додаткове вивчення освітніх компонентів понад обсяги, встановлені навчальними планами (програмами), та повторну семестрову атестацію з них. Спілкуючись з різними фокус-групами (здобувачами, НПП) була підтверджена інформація щодо обізнаності з процедурою оскарження результатів контрольних заходів, але випадків щодо конфлікту інтересів під час освітнього процесу не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

На сайті СумДУ оприлюднено низку документів, які відображають політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, а саме: Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ <http://surl.li/fctce>; Положення про групу сприяння АД <http://surl.li/fctcl>; Кодекс АД Сумського державного університету <http://surl.li/fctcq>; Порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних та наукових робіт на наявність ознак академічного плагіату <http://surl.li/fctda> Важливим заходом із забезпечення та популяризації АД є укладення з НПП (Кодекс АД СумДУ Додаток 2 <http://surl.li/fctcq>) та здобувачами ВО (Кодекс АД СумДУ Додаток 1 <http://surl.li/fctcq>) на добровільних засадах декларацій про дотримання принципів АД. Варто зазначити, що нормативні документи, які регламентують АД у здобувачів датуються 2019 роком, що свідчить про цілеспрямовану та системну політику університету щодо забезпечення АД. Варто відзначити, що відповідно до ОП та Навчального плану на 1 курсі здобувачі вивчають ОК2, де ознайомлюють з нормативними документами щодо впровадження і дотримання принципів АД, інтелектуальної власності та авторського права (тема 7). Під час вивчення теми 8 здобувачів ознайомлюють з принципами роботи систем перевірки текстів на запозичення. Для перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень використовуються системи StrikePlagiarism та Unicheck, визначені у Методичній інструкції щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень <http://surl.li/fctec> та відповідно до п. 5 Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ. Оприлюднення усіх кваліфікаційних випускних робіт здобувачів вищої освіти рівнів «бакалавр» здійснюється у відкритих колекціях «Кваліфікаційні випускні роботи здобувачів вищої освіти» інституційного репозитарію університету. Перед висвітленням даних робіт завідувач кафедри забезпечує проведення перевірки кваліфікаційних випускних робіт на наявність текстових запозичень лише системами, зазначеними в актуальній версії «Методичної інструкції щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень» Реєстру основної нормативної бази університету. ЕГ не отримала підтвердження виконання здобувачами ОП кваліфікаційних бакалаврських робіт та курсових робіт. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності доволі детально розписані у Розділі 7 Положення про АД та етику академічних взаємовідносин у СумДУ <http://surl.li/fctce> При спілкуванні з фокус-групою зі здобувачами вони підтвердили, що ознайомлені з правилами та процедурою дотримання АД. Також вони зазначили, що підписання Декларації про дотримання АД відбувається в особистих кабінетах. Дана інформація була підтверджена у спілкуванні з фокус-групою з випускниками. ЕГ рекомендує започаткувати серію вебінарів/тренінгів з АД із залученням представників ради академічної доброчесності, саме на даній ОП та фахівців бібліотеки, які проводили раз на семестр.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Чітка система контрольних заходів, яка врегульована нормативними документами ЗВО та є зрозумілою для здобувачів; прозора процедура оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. У СумДУ визначено чіткі та зрозумілі процедури дотримання академічної доброчесності, які дотримуються здобувачами та НПП під час реалізації ОП. Всі учасники освітнього процесу підписують Декларацію про дотримання академічної доброчесності. Про принципи та правила дотримання АД доводять та навчають під час вивчення ОК "Інтегрований курс "Основи академічного письма".

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Здобувачі не належно обізнані щодо критеріїв оцінювання окремих видів робіт (практики, самостійної роботи). Наявна розбіжність у формах атестації за ОП із Стандартом. ЕГ вказує на відмінності у формах атестації у здобувачів освіти денної та заочної форми навчання. Недостатньою є кількість заходів, які популяризують дотримання принципів академічної доброчесності саме у межах відповідної ОП. Адже всі зафіксовані заходи з академічної доброчесності зі здобувачами ОП Фізична культура і спорт, проводяться на перших курсах. ЕГ рекомендує завідувачу, гаранту ОП забезпечити по семестрове проведення заходів з популяризації академічної доброчесності серед здобувачів ОП.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Оцінюючи ОП за критерієм 5 ЕГ виходить з того, що відповідно до Закону України “Про вищу освіту” атестація здобувачів вищої освіти - це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми і саме за її результатами на підставі рішення екзаменаційної комісії ЗВО присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму на певному рівні вищої освіти, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію. З огляду на це атестація здобувачів освіти повинна проводитись у суворій відповідності до вимог законодавства та Стандарту. Водночас ЕГ встановила істотні недоліки пов'язані з організацією атестації здобувачів, а саме: невідповідність організації атестації вимогам Стандарту, відмінні підходи до проведення атестації здобувачів освіти денної та заочної форм навчання у межах однієї ОП. Враховуючи наведене та інші упущення в організації контрольних заходів та визначенні критеріїв оцінювання різних видів робіт здобувачів вищої освіти ЕГ вважає, що за Критерієм 5 ОП заслуговує оцінки Е.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Інформацію, яку надав ЗВО у таблиці 2. Зведена інформація про викладачів була в повному обсязі. Це дозволило з'ясувати науковий ступінь (із зазначенням спеціальності); вчене звання (за якою кафедрою); показники підвищення кваліфікації (стажування) за останні 5 років; наявність публікацій за тематикою дисципліни, яку викладає НПП; наявність публікацій у виданнях, що індексуються у науково-метричних базах Scopus або Web of Science. З отриманої інформації можна констатувати, що професійна кваліфікація викладачів, дозволяє забезпечити досягнення визначених ОП цілей та результатів навчання. НПП кафедри мають публікації не тільки у фахових виданнях України, але й в закордонних виданнях Scopus та Web of Science (Стасюк Р., Долгова Н., Бурла А., Король С., Воропаєв, Ярова А., Єжова О., Бріжата І.). Дані наведені в Таблиці 2. Зведена інформація про викладачів <https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/7343/view>. Окремі НПП кафедри стажувалися у Польщі - Сергієнко В., США - Ярова А., Італія - Бойко А., <https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/7343/view>. Також на прохання ЕГ були завантажені сертифікати інших НПП, які приймали участь у міжнародних проектах (Єжова О., Бріжата І., Ситник О., Король С., Петренко Н.) <https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/7343> НПП працюють над підвищенням своєї професійної компетенції та відповідають вимогам п.38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури проведення конкурсного відбору науково-педагогічних працівників в СумДУ упорядковано рядом нормативних документів, зокрема Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних та педагогічних працівників СумДУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів) <https://cutt.ly/c8jRnTK>. Оголошення про проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників, терміни та умови його проведення розміщуються на офіційному вебсайті Університету, що свідчить про прозорість конкурсу та доступність до нього всіх зацікавлених осіб. Для проведення конкурсного відбору наказом ректора створюється центральна конкурсна комісія, до складу якої входять проректори, діяльність яких пов'язана з освітнім або науковим процесом, директори інститутів, декани факультетів, керівники підрозділів, що забезпечують організацію навчального процесу та підвищення кваліфікації викладачів, голова представницького органу профспілок та органу студентського самоврядування. Претенденти заповнюють та подають інформаційну довідку, яка висвітлює досягнення НПП та підтверджує ті показники, які необхідні до тієї чи іншої посади. Критерії щодо заміщення вакантної тої чи іншої посади докладно викладені у Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних та педагогічних працівників СумДУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів) <http://surl.li/fctyt> Позитивним є те, що відповідно до п.3.13 цього нормативного документа для науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які здійснюють освітній процес, для галузі знань “Освіта/Педагогіка” почесні звання, що відповідають галузі (спеціальності), а саме: “Заслужений тренер України”, “Заслужений працівник фізичної культури і спорту України” прирівнюються до вченого звання професора; почесні звання “Заслужений майстер спорту України”, - вченого звання доцента. Групою експертів під час зустрічі з фокус-групами було встановлено, що НПП обізнані з процедурою конкурсного добору.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до освітнього процесу за ОП носить систематичний характер. Роботодавці неодноразово залучалися до обговорення ОП та її реалізації. Їхні пропозиції заслуховуються на засіданнях кафедр, та, як правило, отримують підтримку та реалізацію. На запит ЕГ були надані (запит 4 в системі NAQA) Протоколи засідань Експертної ради роботодавців та протоколи засідання Робочої проектної групи освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт» зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» за першим (бакалаврским) рівнем дані документи підтвердили інформацію, яка була отримана при спілкуванні з фокус-групою зі стейкхолдерами. На веб сторінці кафедри оприлюднені узагальнені пропозиції та зауваження стейкхолдерів СумДУ до освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт» (для освітнього ступеня бакалавр) <http://surl.li/fbvac> Також роботодавців

залучають до проведення практичних занять, до роботи екзаменаційних комісій з атестації здобувачів про що зазначив Маслов В. під час зустрічі зі стейкхолдерами. За даною ОП практикують проведення гостьових лекцій, тренінгів, майстер-класів з видатними спортсменами. Також було зазначено Коржом В., що він був залучений до такого заходу, як «День кар'єри» де здобувачам доводилась інформація щодо можливого подальшого працевлаштування. Директор Комунального закладу Сумської обласної ради «Сумська обласна дитячо-спортивна школа інвалідів «Інваспорт» Босенко В. зазначив, що є досвід працевлаштування здобувачів ОП після тренерської практики. Роботодавці надають власну базу та ресурси для забезпечення складових освітнього процесу з практичної підготовки, що сприяє кар'єрі та працевлаштуванню випускників, що підтверджено договорами (запит 12 в системі NAQA).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Відповідно до Розділу 4. Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій Сумського державного університету з підсумкової атестації здобувачів вищої освіти <http://surl.li/fcsql> визначений порядок формування екзаменаційних комісій де зазначено, що до складу екзаменаційної комісії додатково можуть входити делеговані, відповідно до укладених угод про співпрацю, представники роботодавців та їх об'єднань (за згодою). Зокрема на зустрічі зі стейкхолдерами начальник Сумського обласного відділення комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України Маслов В. зазначив, що був залучений до роботи екзаменаційних комісій з атестації здобувачів. Також на умовах сумісництва залучаються практики-тренери до ОП. До ОК 29 «Теорія і методика легкої атлетики» –Корж С., тренер-викладач з легкої атлетики, КЗ СО ДЮСШ, ОК 31 «Теорія і методика плавання» Босько В., тренер-викладач з плавання, КЗ СОР ДЮСШОІ «Інваспорт». Відповідно до графіку проведення гостьових лекцій залучаються також і роботодавці. Графік-проведення-гостьових-лекцій-2022-2023.pdf (sumdu.edu.ua). Також існує практика зустрічей роботодавців саме із здобувачами 4-х курсів Графік-зустрічей2022-2023.pdf (sumdu.edu.ua). Всі графіки висвітлені на веб сторінці кафедри <https://sport.med.sumdu.edu.ua/attestation-of-students/> В ході зустрічі ЕГ, під час спілкування із різними фокус групами, засвідчило дані факти.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Заклад вищої освіти постійно сприяє професійному розвитку науково-педагогічних працівників через організацію різноманітних тренінгів, наукових конференцій, круглих столів тощо. Підвищення кваліфікації та стажування НПП регламентовано Положення про підвищення кваліфікації співробітників СумДУ, педагогічних та НПП інших закладів освіти у СумДУ <http://surl.li/fcuqu> Визначаються також контрольні показники накопичувальної системи обрахунку основних результатів підвищення кваліфікації НПП СумДУ. <http://surl.li/fcurd> Методика визначення переліку контрольних показників накопичувальної системи передбачає врахування: результатів навчання за різними видами підвищення кваліфікації (розділ 1); досягнень у навчально-методичній, науково-інноваційній, організаційній та інших видах діяльності, які визнаються, як результати самоосвіти викладача (розділи 2-5). Контрольні показники переглядаються відповідно до затвердження нових версій «Методики визначення рейтингу інститутів, факультетів та кафедр СумДУ», показників національних та міжнародних рейтингів, а також згідно з оновленням інших вимог до професійної діяльності НПП. За підсумками відповідних показників подаються претенденти на отримання грошової винагороди (преміювання) відповідно до Положення про порядок надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам СумДУ за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків <http://surl.li/fcurx> ЕГ відмічає позитивну практику щодо стимулювання НПП за діяльність у вступній кампанії, що відображено в Положенні про преміювання співробітників СумДУ, які залучаються до організації та проведення вступних випробувань <http://surl.li/fbdew>. Дана інформація була підтверджена при зустрічі з фокус-групою з керівником та менеджментом ЗВО, а саме Перший проректор – Леонов С. зазначив, що дана практика існує. Найявна система рейтингу у СумДУ є досить інформативна та детальна, яка має системний характер. <https://normative.sumdu.edu.ua/> Рейтинг НПП також враховується при конкурсному відборі на посади, а також при визначенні НПП на призначення винагороди за підсумками рейтингу. ЕГ рекомендує до початку 2023/24 навчального року завідувачу кафедри забезпечити оприлюднення рейтингу НПП, які задіяні на даній ОП. Також, за участі викладачів кафедри Сергієнко В, Долгової Н. організовано курси підвищення кваліфікації «Педагогічна майстерність у сфері фізичного виховання і спорту». Ряд НПП кафедри стажувалися у Польщі - Сергієнко В., США - Ярова А., Італія - Бойко А., відомості СО, які були підтверджені під час зустрічі з НПП. Також були завантажені сертифікати інших НПП, які приймали участь у міжнародних проектах (Єжова О., Бріжата І., Ситник О., Король С., Петренко Н.) (запит 11 в системі NAQA) Дана інформація була підтверджена під час онлайн зустрічі із НПП. Згідно даних СО деякі НПП (Сергієнко В., Петренко Н., Король С., Бойко А., Долгова Н.) володіють академічною іноземною мовою. ЕГ рекомендує ЗВО сприяти вивченню академічної іноземної мови НПП на рівні В2.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

За інформацією ЗВО стимулювання розвитку педагогічної майстерності у СумДУ здійснюється: через врахування досягнень НПП у фаховій діяльності (рейтингуванні НПП). В університеті запроваджено ряд конкурсів, у тому числі конкурси педагогічних інновацій, на кращу колекцію навчальних матеріалів, опублікованих у відкритому доступі на OCW, на розроблення електронного контенту масових відкритих онлайн-курсів, «Інновації ІКТ для сучасної освіти ICT4EDU», «Кращі науково-педагогічні працівники», «Кращий викладач очима студентів». Ряд показників, які характеризують якість навчально-наукової роботи зі здобувачами враховуються у процесі визначення рейтингу структурних підрозділів. Також на основі двосторонніх договорів між СумДУ і закордонними закладами вищої освіти та закладами вищої освіти України викладачам надається можливість академічної мобільності (у тому числі з наданням фінансування або грантовою підтримкою), обміну досвідом викладання з іншими викладачами на різних заходах, просвітницької діяльності відповідно до профілю ОП. Так, викладачі випускової кафедри Р. Стасюк, О. Петренко, Н. Долгова, здобули перемоги у конкурсі «Кращий викладач очима студентів» 2020–2021 н.р. В ході перевірки дані, які наведені у відомості самоаналізу були підтвержені.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Процедури добору НПП є прозорими та публічними. СумДУ забезпечує належні умови для систематичного підвищення кваліфікації НПП, які викладають на відповідній ОП, ЕГ відзначає належний рівень залучення стейкхолдерів-роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, проведення аудиторних занять тощо. Позитивними практиками у СумДУ є преміювання НПП за наукові досягнення, дієвість Експертної ради роботодавців, залучення НПП до міжнародної діяльності, безпосередньо програми Erasmus Plus.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Прозорість рейтингування НПП не відображена на сайті СумДУ, інституту, кафедри. Рекомендуємо завідувачу кафедри щорічно висвітлювати на сайті кафедри/інституту/університету результати рейтингування НПП. Завідувачу кафедри та НПП, що забезпечують викладання ОК ОП слід продовжити та розширити практику сприяння публікаційній активності НПП у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus або Web та Science, а також вживати заходів щодо заохочення вивчення науково-педагогічними працівниками академічних іноземних мов до рівня B2.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів забезпечує відповідність підкритеріям 6.1.-6.6. Однак, потребує розміщення публічної інформації на відкритих ресурсах ЗВО та вжиття певних заходів подальшого вдосконалення професійної діяльності науково-педагогічних працівників, задіяних до реалізації ОП. В цілому, відповідність ОП Критерію 6 оцінюється на рівні В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові та матеріально-технічні ресурси є достатніми та сприяють досягненню цілей ОПП та ПРН. Джерелом фінансування є кошти на субрахунок, що дозволяють у повному обсязі забезпечувати сплату всіх необхідних видатків. СумДУ має сучасну спортивну матеріально-технічну базу: Палац студентського спорту <https://bit.ly/3jbv6aH>; Центр пляжного волейболу <https://bit.ly/3HElApL>; басейни СумДУ <https://bit.ly/3DrJxy7>, «Олімпійський» <https://bit.ly/3jfXxnQ>, аквацентр Університетської клініки <https://bit.ly/3HGN9Pw>; Клуб інтелектуальних ігор <https://bit.ly/3NHboNy>; Лижна база <https://bit.ly/3HkbWHu>; Водно-веслувальна база <https://bit.ly/3RjwDbo>; Спортивні зали корпусу 3 СумДУ <https://bit.ly/3wE3gqM>; Спортивно-оздоровчий центр «Універ» <https://bit.ly/3XN98K8>; Тенісний корт ІГ "Олімпійський" <https://bit.ly/3Jl5BhN>; Спортивний комплекс СумДУ <https://bit.ly/3HEL5Hy>. Заслужує уваги наповненість бібліотечного фонду, доступність та функціонування за різними напрямками дослідження, зокрема за спеціальності 017, доступність до різних баз даних. Бібліотека

забезпечує обслуговування через сайт, електронний е-каталог та репозитарій <https://library.sumdu.edu.ua/uk/>. Для дистанційного доступу використовуються програмні продукти Google, Zoom, СумДУ MIX <https://bit.ly/3JxovFo> та конструктор Lectur.ED <https://bit.ly/3kSokqP>. Під час онлайн зустрічі директор бібліотеки СумДУ зазначив, що здобувачі та НПП мають доступ до електронних наукових баз даних Scopus, Web of Science.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час спілкування із адміністрацією СумДУ та фокус-групами (НПП, здобувачами, допоміжними структурними підрозділами) встановлено, що доступ до інформаційних ресурсів та інфраструктури, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП, є безоплатним для всіх учасників освітнього процесу ЗВО. З'ясовано, що ЗВО забезпечує вільний доступ Wi-Fi мережі Internet, електронних освітніх ресурсів (платформа MIX, особистий кабінет студента), електронних ресурсів бібліотеки: наукової бібліотеки СумДУ <https://library.sumdu.edu.ua/uk/> та бібліотеки Медичного інституту СумДУ <https://med.sumdu.edu.ua/bibliotekamedichnogo-institutu/>, лабораторій СумДУ <http://surl.li/beeqz> в тому числі доступ до матеріалів наукометричних баз Scopus та Web of Science за корпоративними електронними поштами. Усі учасники освітнього процесу за ОП мають безоплатний доступ до матеріально-технічного забезпечення. Яскравим прикладом є створення Коворкінг центру, який можна використати для навчання, викладацької та/або наукової діяльності, який функціонує в бібліотеці СумДУ.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Встановлено, що ЗВО дотримується умов безпеки для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, забезпечується шляхом заходів щодо охорони праці, дотримання техніки безпеки, санітарних норм та правил, правил протипожежної безпеки, а також налагодженою системою охорони порядку. Проводилися опитування студентів щодо якості ОП у 2021-2022 рр. <http://surl.li/fcauh>. За результатами яких студенти продемонстрували задоволеність створеним освітнім середовищем. Навчальні корпуси, соціально-побутова інфраструктура, спортивні зали, стадіони облаштовані відповідно до норм, передбачених чинним законодавством, частково обладнані пандусами для осіб з обмеженими фізичними можливостями, що відповідають санітарно-гігієнічним вимогам <http://surl.li/ffqe>. Це було підтверджено під час демонстрування одного з плавальних басейнів була виявлена недоступність до приміщень та самих входів у басейн для осіб з особливими потребами. Основним механізмом забезпечення психічного здоров'я виступає Кодекс корпоративної культури СумДУ <http://surl.li/ffay>. Задля збереження психічного здоров'я співробітників та здобувачів Університету діє Психологічна служба <http://surl.li/ffpx>, також діє центр з надання психологічної допомоги у надзвичайних ситуаціях <http://surl.li/fcaha>; "Координаційний центр гуманітарної політики" <http://surl.li/ehhzx>. Здобувачка вищої освіти даної ОП Овраменко В. поділилася позитивним досвідом, щодо особистого звернення та задоволення підтримкою фахівця, що є важливим в наш час. Діє центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» <http://surl.li/ffru>, у якому є можливість залишити дітей на час перебування батьків у СумДУ. Позитивною практикою є залучення студентів до волонтерського руху. Особливо це важливо під час повномасштабного вторгнення. Під час зустрічі з органами самоврядування та адміністрацією ЗВО, Андрій Лобода (Директор навчально-наукового медичного інституту СумДУ) зазначив, що представники ОП дуже активні в волонтерському русі, активно долучаються до донації крові, безпосередньо ця спеціальність опікується притулком для тварин і студенти проводили окремі акцію "збір коштів для тварин", завдяки якій придбали їжу для тварин. У гуртожитку діє пропускна система, цілодобово працюють охоронці. У ЗВО відбувається дотримання карантинних заходів згідно наказів ректора було вжито ряд заходів щодо запобігання розповсюдження захворювання. Під час воєнного стану в СумДУ створено пункти освітньої незламності з наявними технічними засобами (комп'ютерами, доступом до інтернет та підключенням електроенергії), в яких викладачі та студенти можуть безперешкодно брати участь в освітньому процесі. Для задоволення потреб та інтересів НПП, здобувачів освіти, створений Коворкінг центр на базі бібліотеки. В університеті наявні 8 захисних споруд цивільного захисту, які мають відповідні акти обстеження. В приміщеннях СумДУ наявні покажчики руху на маршрутах слідування учасників освітнього процесу до захисних споруд, також працює система оповіщення.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Члени ЕГ визначили, що робота зі зверненнями ЗВО в СумДУ організована відповідно до ЗУ "Про звернення громадян" та Порядку організації роботи зі зверненнями громадян та особистого прийому в СумДУ, введеного в дію наказом ректора №0230-І від 14 травня 2019 р. Комунікація зі студентами відбувається належним чином, через інтегроване середовище: АСУ «Університет», у т.ч. електронні особисті кабінети викладачів і здобувачів; системи електронного навчання Umix, OCW, LecturED, Examenarium; інформаційну бібліотечну систему; сайти СумДУ/інститутів/факультетів/кафедр; програмні продукти Google. Комунікації й консультування здобувачів ОП здійснюються шляхом: контактів з викладачами на заняттях; консультацій викладачів за затвердженими графіками <http://surl.li/ffdpax>. Застосовуються дистанційні комунікації через електронну пошту, особисті кабінети, з

використанням мобільного зв'язку, соціальних мереж і месенджерів. Механізм організаційної підтримки реалізується через структуру: кафедра – старости груп – самоврядування – структурні підрозділи. Також в СумДУ організовано скриньки для листів на адресу керівництва, що розміщені на першому та третьому поверхах головного корпусу. Вилучення кореспонденції зі скриньок здійснюється працівником відділу документно-інформаційних комунікацій та контролю щоденно. Для першокурсників діє програма кураторства, що допомагає їм адаптуватися до навчання. Керівництвом СумДУ та Спортивним клубом університету здійснюється фінансування спортивної діяльності університетських команд на змаганнях різного рівня <http://surl.li/fcahu>. Здійснюється супровід студентів пільгових категорій, які в установленому порядку отримують соціальні стипендії, та забезпечення студентів-сиріт. На зустрічі здобувачі вищої освіти підтвердили, що на I курсі їх інформують про те, що для студентів, які мешкають у гуртожитках, спільно з Департаментом соціального захисту населення міста надаються консультації щодо можливості отримання субсидій з можливістю оформити субсидію на місці. СумДУ активно працює над працевлаштуванням студентів і випускників на рівні: відділу практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів <http://surl.li/fdaqa> (ведення баз стажування і працевлаштування, баз вакансій, проведення тренінгів і семінарів підготовки до працевлаштування, проведення днів кар'єри, інформування через сайт та телеграм-канал); інституту і кафедри через профорієнтаційні заходи, заходи сприяння кар'єри й працевлаштування (виставки «Твоя кар'єра», ярмарки вакансій; презентації роботодавців, особисті контакти викладачів). Оцінка рівня задоволеності студентів видами підтримки при реалізації ОП здійснюється через опитування щодо якості ОП <http://surl.li/fcauh>. Результати анкетування обговорюються на засіданнях РПП, Рад з якості НН МІ та СумДУ та є підставою для прийняття управлінських рішень.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Як ЗВО, так і профільна кафедра та представники інших інфраструктурних блоків ЗВО вказували на повну готовність щодо забезпечення відповідних умов навчання для категорій здобувачів з особливими освітніми потребами. Однак, за ОП «Фізична культура і спорт» здобувачі з особливими освітніми потребами не навчаються. СумДУ створює інклюзивне освітнє середовище <http://surl.li/ffqe> для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. Для здобувачів, які не мають можливості відвідувати університет, створені умови для здобуття освіти он-лайн. Інклюзивне навчання здобувачів з особливими освітніми потребами передбачає індивідуальне навчання у формі індивідуального графіка у загальних групах (Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у СумДУ <http://surl.li/ffcz> або навчання в інклюзивних групах (Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в СумДУ <http://surl.li/ffqg> . Навчальні корпуси та гуртожитки частково облаштовані пандусами <https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/public-info/special-educational-needs.html>, розпочата робота по встановленню піднімальних платформ для інвалідів і табличок для аудиторій, надрукованих шрифтом Брайля, працюють психологічна служба, координаційний центр гуманітарної політики. В університеті реалізується проект «Університет, дружній до сім'ї» <http://leleka.sumdu.edu.ua/uk/> , метою якого є сприяння гендерній рівності, створення рівних можливостей в отриманні освіти матерями-здобувачами, зокрема шляхом надання можливості перебування дітей під професійним наглядом на час вирішення батьками питань в університеті.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В університеті діє Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин <http://surl.li/ffat>, а також створена на постійній основі Комісія з етики (доброчесності) та управління конфліктами, якій надано повноваження щодо врегулювання взаємовідносин та конфліктів, що виникають при здійсненні освітньої, науково-педагогічної, наукової, науково-технічної діяльності між всіма категоріями співробітників університету, здобувачами вищої освіти та іншими особами. Виявлення та вирішення конфліктних ситуацій регулюється у тому числі Кодексом корпоративної культури СумДУ <http://surl.li/ffay>, Кодексом академічної доброчесності <http://surl.li/ffbb>, наказом ректора «Про запобігання корупції» <http://surl.li/ffbd>, Положенням про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін <http://surl.li/ffbe>, та іншими внутрішніми нормативними документами. Здобувачі освіти та представники студентського парламенту зазначили під час онлайн-зустрічі, що в Університеті сформований позитивний психологічний мікроклімат та випадків дискримінації або булінгу за час реалізації даної ОПІ не було. Однак, студенти завжди можуть повідомити про факти хабарництва, дискримінації та інші зловживання через відділ документно-інформаційних комунікацій та контролю, так і в електронному вигляді на електронну адресу університету або шляхом заповнення електронної форми на сайті університету "Електронне звернення", також через свої особисті кабінети, зверненням до гаранта ОП, завідувача, директора ННІ, або анонімно на фізичну скриньку для листів на адресу керівництва, що було підтверджено на онлайн-зустрічі.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильною стороною у СумДУ ЕГ відзначає потужне матеріально-технічне забезпечення ЗВО, що сприяє не тільки якісному освітньому процесу, а і створює достатні умови для подальшого спортивного удосконалення здобувачів. Дієвою є комунікація між здобувачами освіти через особистий кабінет щодо вибору дисциплін скороченого та повного циклу навчання. На високому рівні надається психологічна допомога, студенти можуть звернутися через особисті кабінети, інтернет-ресурси та особисто до спеціалістів. Виявлена налагоджена співпраця здобувач ВО-органи самоврядування-НПП-завідувач/гарант ОПП- адміністрація ЗВО шляхом звернення особисто, через анонімну скриньку в ЗВО, або Особистим електронним кабінетом. ЗВО виявляє та враховує потреби та інтереси здобувачів освіти шляхом залучення здобувачів до обговорення ОП. Позитивною практикою активної участі представників ОП ЗВО є потужний волонтерський рух.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Часткова відсутність пандусів. ЕГ рекомендує: проректору за напрямком роботи створити повну доступність до початку наступного навчального року до приміщень та самих входів у басейн для осіб з особливими потребами.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Матеріально-технічні ресурси за підкритерієм 7.1. є доступними, безоплатними та сприяють досягненню цілей ОПП і ПРН. СумДУ надає необхідні умови для здобуття освіти осіб з особливими освітніми потребами, що забезпечує узгодженість за підкритерієм 7.5. ОПП та її освітня діяльність відповідають підкритеріям 7.2, 7.3, 7.4, 7.6. ЕГ фіксує некритичний недолік, пов'язаний з низькою обізнаністю здобувачів щодо нормативних документів, розміщених на офіційному сайті ЗВО та необхідних у випадку виникнення різноманітних конфліктних ситуацій, що обумовлює встановлення відповідності Критерію 7 на рівні В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Політика та система забезпечення якості вищої освіти СумДУ <https://bit.ly/34F5YBN>, <https://bit.ly/3gHCSUC> формують нормативну основу для процедур забезпечення якості ОП. Розробка, затвердження, моніторинг, перегляд ОП регулюються Положенням про освітні програми <https://bit.ly/3Jnf6Ko>, Методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм» <https://bit.ly/3GGFSLK>. Відповідно до нормативної бази СумДУ та рекомендацій ради із забезпечення якості відбувається перегляд та модернізація ОП. Функцію розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП здійснює РПП, викладачі, здобувачі, їх представницькі органи; висновки експертної ради роботодавців; рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів; результати опитувань студентів; зміни ресурсних умов реалізації ОП. На організаційній зустрічі Гарант ОП зазначив, що дана ОП переглядається щороку. Зміни відбуваються за ініціативою керівництва СумДУ, Навчально-наукового медичного інституту в разі аналізу динаміки набору здобувачів; за ініціативою гаранта ОП або РПП за відсутності набору абітурієнтів на ОП, з ініціативи ключових стейкхолдерів для врахування змін, що відбулися в науковому полі, на ринку освітніх послуг або ринку праці. Результати оновлення відбиваються у відповідних структурних елементах ОП: навчальному плані, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик, матеріалах аудиторних занять. За результатами останнього перегляду до ОП внесено наступні зміни: розширено оцінювання навчальних досягнень з циклу фахової підготовки за підсумковим контролем здобувачів вищої освіти, зміни навчального плану, щодо збільшення практичних занять (ОК30), використання методу командно-орієнтованого навчання (ОК23) та необхідності розширення баз практик (ОК34,35) з метою зміцнення партнерських зв'язків.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП, зокрема шляхом: через членство в органах самоврядування, Раді із забезпечення якості СумДУ та Раді забезпечення якості Навчально-наукового медичного інституту, у роботі РПП та Студентської агенції співдії якості освіти. Студентське самоврядування безпосередньо бере участь у процедурах ВСЗЯ ОП через членство у вченій раді. Раді забезпечення якості СумДУ (членами є студентський ректор, студентський проректор з навчальної роботи, студентські директори інститутів/студентські декани факультетів) і Раді забезпечення якості Навчально-наукового медичного інституту (членами є студентський директор Навчально-наукового медичного інституту, заступник студентського директора Навчально-наукового медичного інституту з навчальної та наукової роботи). До складу Центру забезпечення якості включена Студентська агенція співдії якості освіти, що формується з представників кожного інституту/факультету <https://bit.ly/3uOtW8u>. Зворотний зв'язок з ними забезпечується через періодичні опитування щодо якості організації освітньої діяльності під час вивчення дисциплін відповідно до Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін <https://bit.ly/33j9Yr3>. Результати опитування обговорюються на засіданнях Ради із забезпечення якості. Здобувачі своєчасно інформуються про терміни обговорення проектів ОП та можуть надавати свої пропозиції для подальшого розгляду на засіданнях РПП. За результатами аналізу проводиться щорічний конкурс «Кращий викладач очима студентів» <https://bit.ly/34PXzv4>. Також здобувачі можуть надіслати як особистий лист, так і анонімний з пропозиціями або скаргами до адміністрації закладу через особистий кабінет, студенти ОП підтвердили про це під час зустрічі.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час спілкування зі стейкхолдерами підтверджено, що вони систематично долучаються до періодичного перегляду ОП та процедур забезпечення її якості, а саме: - зовнішня експертиза ОП на етапах її затвердження і модернізації. Рецензентами ОП були: Шкреттій Ю., д.фіз.вих., професор кафедри водних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України та Самодай В.І., старший тренер Державного центру олімпійської підготовки з пляжного волейболу, заслужений тренер України; - участь у РПП ОП; До складу якої входить Белан Ю. Г. – директор обласної дитячо-юнацької спортивної школи, управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації; - участь в експертній раді роботодавців за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» беруть Маслов В. – начальник Сумського обласного відділення комітету з фізичного виховання та спорту МОН України, Гордієнко В. – директора КЗСОП «СДСШ «Футбольний Центр «Барса», Белан Ю. – директор ОДЮСШ, Літовцева Т. – директор міського комунального закладу «КДЮСШ «Суми», Босенко В. - директор КЗСОП «СОДСШ інвалідів «Інваспорт», що створена за наказом No 0758-І від 21.10.2019 р. (<https://bit.ly/40oKh15>). - до складу ЕК залучено Маслова В. (Сумське обласне відділення Комітету з фізичного виховання та спорту), Белана Ю. (СОДСШ), Літовцеву Т. (КДЮСШ "Суми"). Пропозиції щодо обговорення ОП роботодавцями надаються через сторінку <http://surl.li/ffbx>.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЗВО збирає та враховує інформацію щодо працевлаштування випускників як у межах централізованого підрозділу – навчального відділу з практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів <http://job.sumdu.edu.ua/>, так і на рівні кафедр інституту та РПП ОП. На кафедрі проводиться системна робота з аналізу основних траєкторій працевлаштування випускників для визначення необхідних компетентностей і результатів навчання для успішного працевлаштування за фахом. На центральному сайті університету та на сайті кафедри <https://sport.med.sumdu.edu.ua/graduates-of-department/> висвітлена інформація про відомих випускників СумДУ. Також ЗВО залучає для проведення практичних занять або для участі у роботі експертних рад роботодавців для вдосконалення ОП. Випускники Кроль Ю., Рубльова Д., Зальотов А. були запрошені на профорієнтаційний захід «Олімпійський урок» де пройшло спілкування з майбутніми абітурієнтами та здобувачами вищої освіти <https://bit.ly/3DnH1s>. Віталія Коржа (директор ДУ «Східний центр олімпійської підготовки з легкої атлетики»), який взяв участь у Дні карери -2022 <https://bit.ly/3JiLuRk> Під час спілкування з фокус групами, ЕГ засвідчили, що випускників не залучають до розгляду ОП. На сайті кафедри фізичного виховання та спорту є розміщена інформація для випускників, розділ про асоціацію випускників СумДУ <http://surl.li/fdbbr>, однак обізнаність випускників є недостатньою. ЕГ підтвердила під час зустрічі про те, що даною інформацією випускники ОП не володіють.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У СумДУ реалізується комплексна внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) відповідно до сформованої інституційної структури. Здобувачі беруть участь у ній через опитування, результати яких аналізуються директором Навчально-наукового медичного інституту, завідувачем кафедри, гарантом ОП та викладачами. Результати опитування обговорюються на засіданнях РПП, Ради із забезпечення якості Навчально-наукового медичного інституту та Ради із забезпечення якості СумДУ. Для вдосконалення ВСЗЯ на рівні кафедр у СумДУ здійснюється щорічна перевірка їх діяльності за системою критеріїв і показників перевірки, розроблених Бюро моніторингу

якості вищої освіти. За результатами опитування 2021–2022 н.р. частина респондентів продемонстрували недостатній рівень задоволення набутими в рамках освітньої програми soft skills, недостат обізн залученістю професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять, поінформованістю про можливості, що надається ЗВО (запит 14 в NAQA). Реагуючи на потреби здобувачів, для усунення цих недоліків було розширено методи навчання, що спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти soft skills, а саме: ОК4 «Встановлення фізичної культури», ОК23 «Силові види спорту» запроваджено метод навчання як «мозковий штурм», ОК9 «Вступ до спеціальності з змістовим модулем: Комп'ютерна техніка та методи математичної статистики», ОК30 «Теорія і методика лижних видів спорту» – введено командно-орієнтоване навчання, ОК14 «Оздоровчий фітнес і хореографія», ОК18 «Основи теорії і методики спортивної підготовки» – «обмін думками» (think-pair-share). З метою посилення практико-орієнтованого навчання, активізовано залучення професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять. Цю інформацію було підтверджено під час онлайн зустрічі та спілкування з фокус групами. Із роботодавцями було визначено, що випускники Босько В., Корж С. проводять такі заняття. Аналіз відповідей респондентів у 2022–2023 н. р. засвідчив, що суттєво зросли показники задоволеності здобувачів вищої освіти ОП зазначеним аспектам реалізації ОП <https://bit.ly/3kPwSi6>; <https://bit.ly/3kPx6FY>.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Оскільки акредитація ОП за спеціальністю «Фізична культура і спорт» є первинною, результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, що беруться до уваги під час удосконалення освітньої програми, відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

За результатами зустрічей з фокус-групами встановлено, що всі учасники освітнього процесу розуміють необхідність створення якісної академічної спільноти в ЗВО. Центр забезпечення якості вищої освіти забезпечує адміністративне керівництво та підтримку забезпечення якості вищої освіти на всіх рівнях СумДУ <http://surl.li/qcqn>. Університетська спільнота здійснює процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, а саме: структурні підрозділи, НПП, здобувачі, представники адміністрації і допоміжних служб ЗВО, які діють на таких п'яти рівнях: 1 рівень: здобувачі, які беруть участь у ВСЗЯ через опитування <https://bit.ly/3NIAOdF>. 2 рівень: рівень розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП: РПГ на чолі з гарантом (керівник РПГ), групи забезпечення, випускові кафедри. 3 рівень: рівень Навчально-наукового медичного інституту – Рада із забезпечення якості, що відповідає за розгляд, оновлення та вдосконалення ОП, що реалізуються в ННМІ. 4 рівень (загальноуніверситетський): включає спеціально створені підрозділи, до виключної компетенції яких відносяться процеси ВСЗЯ – Рада із забезпечення якості вищої освіти університету <https://bit.ly/4084hox> та Центр забезпечення якості вищої освіти <https://bit.ly/3Y9czKR>; 5 рівень (загальноуніверситетський): органи загального управління, частина функцій яких, пов'язана з процесами ВСЗЯ – Наглядова рада, Вчена рада та ректор. У процесах, пов'язаних з функціонуванням ВСЗЯ, беруть участь органи студентського самоврядування та Студентська агенція якості освіти. У ВСЗЯ також беруть участь загальноуніверситетські служби і відділи. Розподіл функціональних обов'язків, повноважень та прав усіх цих підрозділів викладений у відповідних локальних нормативних актах <https://normative.sumdu.edu.ua/>, розміщених на сайті СумДУ. Під час спілкування з органами самоврядування, здобувачами було встановлено відповідність даної ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЕГ з'ясовано, що в ЗВО існує чітка система моніторингу, перегляду та внесення змін до ОП, якої ЗВО послідовно дотримується. Сильною стороною вважаємо функціонування на засадах взаємодії та чіткого розподілу функціональних обов'язків, із залученням студентського самоврядування, в тому числі, через створення Студентської агенції співдії якості освіти процесів та процедур внутрішнього забезпечення якості освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Відсутність досвіду, щодо залучення випускників до перегляду ОП. Рекомендації: Гаранту ОП та робочій проектній групі взяти до уваги пропозиції від випускників, щодо удосконалення ОП при наступному перегляді ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ фіксує незначні недоліки, які пов'язані з низькою комунікацією з випускниками ОП, безпосередньо залучення до обговорення та удосконалення ОП, що обумовлює встановлення відповідності Критерію 8 рівню В. ОПП та її освітня діяльність мають достатню узгодженість з якісними характеристиками за підкритеріями 8.1 -8.3; 8.5-8.7. Зважаючи на певну узгодженість за підкритерієм 8.4, ЕГ встановила, що загалом зазначена слабка сторона (залучення випускників до опитувань є невисоким) не перешкоджає досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими, зрозумілими, та регламентовані відповідними документаціями: Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ <http://surl.li/fezf>; Кодексом академічної доброчесності <http://surl.li/ffbb>, Кодексом корпоративної культури <http://surl.li/ffay>, Статутом <http://surl.li/ffrg> та іншими нормативними актами, які розміщені в розділі «Реєстр основної нормативної бази СумДУ» <https://normative.sumdu.edu.ua/> на сайті університету і є загальнодоступними. Студентам першокурсникам інформація доводиться до відома і докладно пояснюється на вступних лекціях у перший день навчання. В СумДУ для інформування здобувачів та співробітників про введення і дію, зміну, відміну нормативних актів тощо використовується система електронних особистих кабінетів. Обізнаність інформацією, яка розміщена на сайті ЗВО, була підтверджена під час спілкування з фокус-групами.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

З метою отримання пропозицій чи зауважень зацікавлених сторін (стейкхолдерів) в СумДУ існує практика оприлюднення проектів ОП для обговорення не пізніше ніж за місяць до затвердження на офіційному вебсайті у Каталозі освітніх програм як проекти до обговорення. Крім того, як з'ясовано під час онлайн зустрічей зі стейкхолдерами, відбувалося як формальне так і неформальне спілкування через сторінку <http://surl.li/bjjgg> та за допомогою онлайн-форми в каталозі курсів, так і неформальне спілкування, в тому числі, спілкування через інші комунікаційні канали (месенджери, соціальні мережі). Опрацювавши сайт кафедри фізичного виховання та спорту ЕГ засвідчено, що процедуру оновлення ОП було зроблено 2018/2019/2022 р.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному сайті СумДУ заклад своєчасно оприлюднює у Каталозі освітніх програм у вільному доступі інформацію про всі ОП, що реалізуються в університеті, для інформування всіх зацікавлених сторін. Інформація щодо ОП «Фізична культура і спорт» розміщена у вільному доступі за адресою: <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/2441>. Всі зацікавлені особи мають змогу ознайомитися з її змістом. На вебсайті СумДУ розміщений перелік обов'язкових ОК та силабуси до них <https://sport.med.sumdu.edu.ua/disciplines/>, у відкритому доступі наявний каталог з переліком вибіркових дисциплін <https://sport.med.sumdu.edu.ua/disciplines/>. Силабусів ВК на сайті СумДУ, Медичного інституту СумДУ, кафедри фізичного виховання та спорту немає. Рекомендуємо розмістити силабуси ВК на сайті СумДУ, Медичного інституту СумДУ, кафедри фізичного виховання та спорту та оприлюднити рейтинги викладачів. Передбачена розширена система рейтингування НПП у СумДУ є досить унікальною, про що свідчить <https://normative.sumdu.edu.ua/>, однак ЕГ рекомендує висвітлити дані рейтингу НПП у відкритий доступ.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильною стороною ЕГ вважає те, що у вступників є пряма можливість ознайомитися з ОП, цілями та очікуваними результатами навчання, оцінити її переваги та недоліки, інформація знаходиться на офіційному сайті СумДУ у відкритому доступі. Сайт СумДУ зручний у користуванні, усі внутрішні нормативні документи розміщуються вчасно і є актуальними.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ЕГ фіксує як слабкі сторони за критерієм 9, це відсутність у вільному доступі на сайті СумДУ силабусів ВК та рейтингів НПП. До жовтня 2023-2024 навчального року гаранту ОП забезпечити розміщення силабусів ВК на сайті СумДУ.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ фіксує незначні недоліки за підкритерієм 9.3, які пов'язані із висвітленням інформації на сайті щодо ВК та рейтингу НПП, що обумовлює встановлення відповідності Критерію 9 рівню В. Враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 9.1, 9.2. ЕГ виявила, що в цілому ОП відповідає визначеному критерію, з відповідними недоліками в підкритерію 9.3, що може бути усуненим за короткий проміжок часу.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Членам ЕГ не був наданий гостьовий доступ для перевірки ефективності роботи форм дистанційного навчання та комунікації зі студентами. Рекомендуємо: надавати такий доступ членам ЕГ НАЗЯВО.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
	E

Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація.**

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Гакман Анна Вікторівна

Члени експертної групи

Тьорло Олена Ігорівна

Погоріла Вікторія Вікторівна